

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΚΑΡΟΡΗ 17
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ :
ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 21569

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 75

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Λ. Α. 1.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10
ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ : δολάρια 4

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 3

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1933

ΑΘΗΝΑΙ - ΕΤΟΣ Δ. - ΤΕΥΧΟΣ 167

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ :

Ἡ πραγματικὴ ἔννοια τῆς ψήφου τῆς 5ης Μαρτίου.
Τὸ καθήκον τῆς Κυβερνήσεως Τσαλδάρη.

ΑΡΘΡΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΜΑΣ : «Ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ γίνῃ
γεωργικῶς αὐτάρκης ;»

Ι.—Ι. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ :

Ποῖα τὰ περιθώρια τῆς ἀναπτύξεως τῆς κτηνοτροφίας μας.

ΙΙ.—Σ. ΚΑΛΟΓΕΡΕΑ :

Ἡ σημερινὴ θέσις καὶ τὸ μέλλον τῶν βρωσίμων ἐλαίων μας.

ΙΙΙ.—Π. ΣΤΑΜΟΥΛΑΚΗ :

Πρὸς νέας κατευθύνσεις ἐν τῇ Γεωργίᾳ μας.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ :

Ἡ νίκη τοῦ Χίτλερ ἐν Γερμανίᾳ.

ARTHUR HENDERSON :

Τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς Διασκέψεως διὰ τὸν ἀφοπλισμὸν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Α' ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ : Τὰ βαδύτερα αἷτια καὶ ἡ σημερινὴ μορφή τῆς Ἀμερικανικῆς κρίσεως (ἀρθρον τοῦ κ. Fr. Jenny).— Ὁ Ρούζβελτ θέλει νὰ διατηρήσῃ τὸν χρυσοῦν κανόνα (συνέντευξις Ἀμερικανοῦ Τραπεζίτου).— Πῶς θὰ ἐξέλθωμεν ἐκ τῆς σημερινῆς παγκοσμίου κρίσεως.

Β. Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΠΩΣ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ ΑΠΟ ΗΜΕΡΑΣ ΕΙΣ ΗΜΕΡΑΝ : Ἡ ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν μετόχων.— Ἡ χρηματιστηριακὴ κίνησις τῆς ἐβδομάδος

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΑΛ. ΠΑΠΠΑ :

ΙΙ. Ὁρεεὶς ἐργασίας στὸ Σχολεῖον.

ΜΑΝ. ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ :

Μουσικὴ κίνησις

EMILE VUILLERMOZ :

Ἀμερικανικὰ σενάρια.

ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ ΠΑΠΑΔΑΚΙ :

«Τροφὴ καὶ Ζωή».

ММЕРОВ

βλεις της δυσφορίας την οποίαν προκαλέ-
σεν εις τας λαϊκάς μάζας ή κρίσις αυτήν.

Δεύτερον αίτιον—τό κύριον άσφαλώς
αίτιον—της λαϊκής καταφοράς κατά του
Κόμματος των Φιλελευθέρων είναι ή οικ-
τρά δημαγωγία, ή οποία ήσκήθη εις βά-
ρος αυτού εις τας μεγάλας λαϊκάς μά-
ζας. Η δημαγωγία αυτή δεν ήσκήθη μόν-
ον υπό του Τύπου ήσκήθη επίσης και
υπό της Ήνωμένης Αντιπολιτεύσεως. Ά-
νατρέχοντες και εις άλλον άπώτερον χρό-
νον: ήσκήθη επίσης—ή άφέθη έστω ν' ά-
σκηθώ—και από τας συμπτώσεις μετά
του Κόμματος των Φιλελευθέρων εις τον
Εθνικόν Συνασπισμόν άλλα κόμματα
τοῦτο δέ άσφαλώς υπήρξε σοβαρώτατος
λόγος, δι' όν τὰ κόμματα ταῦτα δεν εισέ-
φεραν εις την Εθνικόν Συνασπισμόν την
όπολογισθεϊσαν βοήθειαν.

Αλλ' εκτός της παγκοσμίου οικονομι-
κής κρίσεως και της δημαγωγίας, της
οποίας την έπιρροήν επί των λαϊκών μα-
ζών κατέστησεν εύχερτέραν ή κρίσις,
συντέλεος και εις τρίτος σπουδαιότα-
τος παράγων εις την ήτταν της 3ης Μα-
ρτίου: καί την φοράν αυτήν ο πα-
ράγων ούτος έδρευεί, πλέον εις
αυτό το Κόμμα των Φιλελευ-
θέρων.

Κατά τί το Κόμμα των Φιλελευθέρων
υπέχει ευθύνην διά την δυσμενή λαϊκήν
ψήφον της 3ης Μαρτίου; Θα έπιχειρή-
σωμεν να αναπτύξωμεν τοῦτο κατωτέρω:
Είναι αναμφισβήτητον ότι περισσότε-
ρον και από αυτήν την οικονομικήν κρί-
σιν, περισσότερον και από οίκαδήποτε
σφάλματα, διαπραχθέντα κατά την τελευ-
ταίαν τετραετίαν, καθ' ήν το Κόμμα των
Φιλελευθέρων ήσκησε την άρχήν—σφάλ-
ματα, τὰ οποία, κατά την γνώμην
μας, είναι μηδαμινά παραβαλλόμενα
πρός το έθρον, το όποϊον έπετελέ-
σθη κατά την τετραετίαν ταύτην και
πρός την ανάγκην ή όποιή δ-
πήρχε σήμεραν του Εθνικού
Συνασπισμού—είναι αναμφισβήτητον,
λέγομεν, ότι ή κατασυσκοφάντης τοῦ
Κόμματος των Φιλελευθέρων παρά τοῦ
Λαοῦ εκ μέρους των αντιπάλων του και πρό
πάντων υπό του κεντρικοῦ τύπου και ή άσκη-
θείσα εις βάρος αυτού δημοκοπία, όπη-
ραν ο κυριώτερος συντελεστής της προ-
χθεσινής δυσμενούς λαϊκής ψήφου.

Και έρωτάται: Αἰτοί μās ευνοκοφάν-
τησαν και εδημονόησαν εις βάρος
μας. Ημεεζ ήμύνθημεν όμως, ό-
πως έπρεπε, έναντίον των συκοφαν-
τιών και της δημαγωγίας ταύτης;
Εξετελέσαμεν τό καθήκόν μας—ούχι
μόνον χάριν ήμῶν αλλ' έναντι αὐτοῦ
τοῦ τόπου—να διαφωτίσωμεν επαρκώς
τόν Λαόν; Η δημαγωγία και ή κατα-
συσκοφάντης αὕτη ήσκήθη κυρίως διά του
Τύπου. Επὶ διάστημα μακρόν, όχι
μερῶν, αλλ' έτών ολοκληθρών,
—τριῶν και πλέον έτών—ζῶν των 200.000
έντύπων έννεστάλλας καθημερινῶς δηλη-
τήριον εις τας μεγάλας μάζας τοῦ Ελ-
ληνικοῦ Λαοῦ έναντίον τοῦ Κόμματος των
Φιλελευθέρων.

Εἰς 200.000 φύλλα, πωλούμενα καθή-
μερινῶς έν ταῖς επαρχίαις, άπεκαλούμεθα
ἐπὶ ἑτη τόρα, λωποδύται, τύραννοι, λη-
σταί, άπομυζηταί τοῦ αίματος τοῦ λαοῦ
και δεν γνωρίζομεν τί άλλο άκόμη. Η-

μεῖς τί εκάμαμεν πρὸς διαφώτισιν τοῦ
λαοῦ; Διαφώτισιν όχι εις παρμονάς έ-
κλογῶν—όποτε ήγωνίζετο υπερανθρώπως
ό Έλευθ. Βενιζέλος διά να κλονίσῃ άπο-
κρυσταλλωμένας πεποιθήσεις—αλλ' ήταν
άπεκρυσταλλοῦτο ή έναντίον μας λαϊκή
καταφορά; Έναντι των 200.000 έντύ-
πων δεν είχομεν ήμεῖς ν' αντιπαρατά-
ξωμεν οὔτε 30.000 έντύπων κυκλο-
φορούντων εις την Ελληνικήν επαρ-
χίαν. Δύνатаι μάλιστα να λεχθῇ, ως εκ
τοῦ ποιοῦ τοῦ ιδικοῦ μας Τύπου,
ότι με τὰς άγροικιάς τάξεις και γενι-
κῶς με τὰς κατωτέρας λαϊκάς μάζας
της Ελληνικῆς επαρχίας είχομεν δια-
κόψει έντελῶς πᾶσαν διά τοῦ Τύπου
επαφήν.

Ίσως εἴπουν τινες ότι εκάμαμεν πᾶν, τι
ήτο δυνατόν πρὸς την κατεύθυνσιν ταύτην.
Εκαστος δέ βθέη την χεῖρα εις την
καρδίαν του προκειμένην ν' άπαντήσῃ,
έάν όντως εκάμαμεν πᾶν τό δυνατόν πρὸς
διαφώτισιν τοῦ λαοῦ και πρὸς άμυναν
κατά της δημαγωγίας και της κατασυσκο-
φαντήσεως. Αλλ' ήμεῖς νομίζομεν ότι
ἐφ' όσον εἶλοι παραδεχόμεθα ότι ή Δημα-
γωγία και ή κατασυσκοφάντης έφεραν
κατά μέγα μέρος—κατά 99ο/ο όποστηρί-
ζουν πολλοί—τό προχθεσινόν άποτέλεσμα,
ἐπ' οὔδενι λόγω δυνάμεθα να εἴπωμεν ότι
εξετελέσαμεν τό καθήκόν μας έναντι τοῦ
τόπου, άφίνοντες να κυκλοφοροῦν 200.000
έντυπα και πλέον ήμερησίως εις την Ελ-
ληνικήν επαρχίαν διά να δηλητηριάσουν
έναντίον μας τόν λαόν, ἐνῶ ήμεῖς είχομεν
σχεδόν διακρίψῃ την διά τοῦ τύπου επαφήν
με τὰς άγροικιάς και γενικῶς τὰς κα-
τωτέρας λαϊκάς μάζας των επαρχιών.

Αλλ' έρωτάται και πάλιν: Εἰδὲν δὲν ε-
κάμαμεν, τι έπρεπε εις τό ζήτημα της
διαφωτίσεως τοῦ Ελληνικοῦ Λαοῦ, ποῦ
όφείλεται τοῦτο; Διατί δεν ήμύνθημεν ό-
πως έπρεπε κατά της διά τοῦ Τύπου ά-
σκηθείσης συκοφαντίας και δημαγωγίας,
ή όποια, όπως κοινῶς άνομολογείται, τέ-
σον ρόλον έπαιζεν εις την άποκρυστάλλω-
σιν των αντιλήψεων τοῦ Ελληνικοῦ Λαοῦ;

Επὶ τοῦ σημείου τοῦτου εφιστῶ-
μεν ιδιαίτερώς την προσοχήν όλων,
διότι πολὺ φοβούμεθα ότι ή άπάντησις
εις τό έρώτημα τοῦτο παρέχει την κλει-
δα τοῦ αἰνίγματος, την κλειδα ή ό-
ποία δά μās επέτρεπε να εξηγήσωμεν
άσφαλῶς την προχθεσινήν δυσμενή
διά το Κόμμα των Φιλελευθέρων λαϊ-
κήν ψήφον.

Θέλοντες ν' άπαντήσωμεν εις
τό άνωτέρω έρώτημα—διατί, χάριν
τοῦ τόπου, δεν ήμύνθημεν όσον
έπρεπε κατά της έναντίον μας ά-
σκηθείσης υπό τοῦ έχθρικοῦ Τύπου
δημαγωγίας και κατασυσκοφαντήσε-
ως—θέτομεν, κατά την γνώμην μας,
την χεῖρα εις τόν τύπον των ήλων,
εις την μεγάλην πληγὴν ήτις δ-
πήρχει εις τὸν Οργανισμόν τοῦ
Κόμματος των Φιλελευθέρων, τὸν
την βαθύτεραν εκείνην πληγὴν,
μία άπλή μόνον εκδήλωσις της ό-
δεν έγινε και ή δέουσα κατά της
δημαγωγίας άμυνα. Καί δά ἐπι-
χειρήσωμεν να καθορίσωμεν την
πληγὴν ταύτην, συνέπεια της ό-

ποίας είναι ή τελευταία μεγάλη
περιπέτεια—και άσφαλῶς και
πολλοί άλλα προηγουμένοι—τοῦ
Κόμματος των Φιλελευθέρων.

Εχομεν την πεποίθησιν ότι δεν
άπέχομεν καθόλου της αληθείας
έάν, ως βαθύτεραν τοιαύτην πλη-
γὴν καθορίσωμεν μίαν έσφαλμένην
περὶ ἀλληλεγγύης αντίληψιν κρα-
τήσασαν και κρατοῦσαν εις πολλὰ
ἐκ των άνωτέρων στελεχῶν τοῦ
Κόμματος των Φιλελευθέρων. Ε-
σφαλμένην αντίληψιν πρώτιστον
καί μέγα ὄζυμ της όποιῆς έχει
πέσει αὐτή ή γενναίωφρον ψυχὴ
τοῦ Έλευθερίου Βενιζέλου.

Η έσφαλμένη αὕτη αντίληψις—ή
άποτελοῦσα την οργανικήν νόσον
τοῦ Κόμματος των Φιλελευθέρων—
συνίσταται εις τοῦτο: ότι ή αλ-
ληλεγγύη υπολαμβάνεται παρά πολ-
λῶν ἐκ των άνωτέρων στελεχῶν αὐ-
τοῦ ως έχουσα πάντοτε μίαν και
την αὐτήν κατεύθυνσιν: την ἄ-
γούσαν εις την προστασίαν καί
τήν ικανοποίησιν των ιδιῶν των
συμφερόντων. Καλοῦχι και εις μίαν
άλλην κατεύθυνσιν: την άγούσαν,
ένιστε, και εις την θυσίαν των ιδι-
αιτέρων συμφερόντων χάριν των
γενικωτέρων. Δύνатаί άσφαλῶς να
λεχθῇ ότι το Κόμμα των Φιλελευ-
θέρων ήτύχησε εις τὰς προχθεσι-
νάς—και εις άλλας—έκλογάς διότι
οἱ ισχυρότεροι των έπιτελῶν του
εφημέρισαν την έννοιαν της αλλη-
λεγγύης πρὸς εξυπηρέτησιν των
προσωπικῶν των συμφερόντων μόν-
ων και δεν εγγώρισαν ποτέ την
έννοιαν της θυσίας.

Οὐδεμία υπάροχιάμφοβία: ή αλλη-
λεγγύη είναι τό ευγενέστερον των
άνθρωπίνων ιδεωδῶν, ἐπὶ τοῦ ό-
ποίου, άλλως τε, και στηρίζεται ό-
λόκληρον τό κοινωνικόν οικοδό-
μημα. Τοιαύτη όμως εἶνε ή αληθής
αλληλεγγύη, ή άγούσα οὐχι πρὸς
την ικανοποίησιν πάντοτε, αλλὰ
και πρὸς την θυσίαν τοῦ μερικώτε-
ρου συμφερόντος χάριν τοῦ γενι-
κοῦ. Δεν συμβαίνει όμως αὐτό με
πλείστα από τὰ στελέχη τοῦ Κόμ-
ματος των Φιλελευθέρων. Αλλη-
λεγγύη δι' αὐτὰ σημαίνει πάντοτε
την επικράτησιν τοῦ ιδικοῦ των
συμφερόντων. Θέλετε ν' ἀνζητή-
σωμεν έφαρμογὰς τοῦ ισχυρισμοῦ
μας; Αὐτοῦ εις την πραγματικότη-
τα; Οὐδὲν τοῦτου εύκολώτερον. Πο-
τὰ χεῖλη. Καί ή τοιαύτη περὶ αλ-
ληλεγγύης αντίληψις συνεσώρευε
ματος των Φιλελευθέρων και έ-
δημιούγει νέους κατ' αὐτοῦ έχθροὺς.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο άπο-
τελεῖ πρίγματι τό μέγα δράμα
της πολιτικῆς ζωῆς τοῦ Έλευθε-
ρίου Βενιζέλου. Μεσορρχνῶν,
πάντοτε, ήλιος αὐτός εις τό Ελ-
ληνικὴν στερέωμα, προσελκύει,
ἀνέκχθεν, ἀπὸ της εμφανέσεως
του ἐπὶ της πολιτικῆς σκηνῆς της
χώρας, τόσον με την προσωπι-
κήν του γοητεῖν, όσον, και με
την γοητεῖν τοῦ μεγάλου ἔρ-

γου του, τὸν Ελληνικὸν Λαόν.
Καί μέγα μέρος αὐτοῦ άπωθεῖται
κατόπιν μακρὰν λόγω της έφερ-
μογῆς παρὰ των έπιτελῶν τοῦ
Κόμματος της άρχῆς της κομ-
ματικῆς ἀλληλεγγύης υπό την
έννοιαν της εξυπηρετήσεως των
προσωπικῶν των συμφερόντων.
Δὲν θὰ άπετελεῖ δὲ άσφαλῶς
ἀνακρίβειαν ό ισχυρισμός ότι εις
την τοιαύτην μονόπλευρον ἄν-
τίληψιν της έννοίας της ἀλληλεγγύ-
ης εις τὰ περισσότερα στελέχη
τοῦ Κόμματος των Φιλελευθέρων
πρέπει ν' ἀνζητήσωμεν και
την κυριώτεραν αἰτίαν της ήττης
της 1ης Νοεμβρίου 1920.

Από την δυσμενῆ λαϊκήν ψήφον της
3ης Μαρτίου—ἐφ' όσον είναι αὕτη άπο-
τέλεσμα των άνωτέρων αἰτίων—πρέπει
να άρσασθῶμεν και τὰ ἀναγκαῖα διδάγ-
ματα.

Καί τό πρώτιστον, καθ' ήμās διδάγμα,
είναι ότι ἐπιβάλλεται ή ριζική μεταβολή
της αντίληψης περὶ ἀλληλεγγύης, ήτις
κρατεῖ εις πολλὰ από τὰ άνωτέρα στε-
λέχη τοῦ Κόμματος των Φιλελευθέρων.
Από τὸν Άρχηγόν αὐτοῦ, ό όποῖος εἶνε
και τό μέγα ὄζυμ της κακῶς έννοουμένης
ταύτης ἀλληλεγγύης, πρέπει να
διδαχθῇ—και να ἐπιβληθῇ ἐν ἀνά-
γκῃ—ή ιδέα ότι ή ἀλληλεγγύη έντὸς
τοῦ κόμματος, δεν σημαίνει πάντοτε την
ικανοποίησιν, αλλὰ και την θυσίαν ἐνί-
στε των προσωπικῶν συμφερόντων. Άν
ἐπιβληθῇ ή αντίληψις αὕτη, ή νόσος ἐξ
ης πάσχει τό Κόμμα των Φιλελευθέρων
θα θεραπευθῇ, διότι τό Κόμμα των Φιλε-
λευθέρων δεν νοσεῖ κυρίως εἰ μή από ό-
περτροφικὸν ἐγωισμόν πολλῶν ἐκ των
στελεχῶν του.

Η μεταβολή αὕτη—ἀληθινὴ έξυγίαν-
σις τοῦ Κόμματος—πρέπει να έπιτελε-
σθῇ ταχύτατα. Επὶβάλλουν αὐτήν ὕψιστα
συμφέροντα τοῦ έθνους. Τὰ σημερινὰ προ-

βλήματα είναι τόσον δυσχερῆ, ώστε δεν
είναι δυνατόν να λυθῶν από την Κυβέρ-
νησιν την προσελθούσαν από τὰς εκλογάς
της 3ης Μαρτίου. Η Κυβέρνησις αὕτη,
ἀργά ή γρήγορα, θα πέσῃ. Εἰς τό Κόμμα
των Φιλελευθέρων θα λάχῃ πάλιν ό κλη-
ρος της ἀναδιοργάνωσεως της οἰκονο-
μίας μας. Καί διά την προσπάθειαν ταύ-
την πρέπει να εὑρεθῇ τοῦτο προητοιμα-
σμένον. Καί θα εἶναι άδύνατον να φέ-
ρῃ την προσπάθειαν αὐτήν εις πέ-
ρας, έάν, όταν πάλιν ή υπέρροχος
προσωπικότης τοῦ Ελ. Βενιζέλου προ-
σελκύσῃ την πλειοψηφίαν τοῦ Ελληνικοῦ
Λαοῦ, οἱ έπιτελεῖς τοῦ Κόμματος των
Φιλελευθέρων δεν έχουν ένσπερμιόη την
μεγάλην ἀλήθειαν ότι ή ἀλληλεγγύη δεν
σημαίνει μόνον δικαίωμα
ἀλλὰ συνεπάγεται και θυσίας.

ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΣΑΛΔΑΡΗ

Εν πάση περιπτώσει, άνεξαρτήτως
των λίαν της λαϊκής ψήφου της 3ης
Μαρτίου, ή δι' αὐτῆς ἀναδειχθεῖσα Κυ-
βέρνησις έχει καθήκοντα έναντι
τοῦ τόπου.

Τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ οποῖα ε-
δημιούργησε διά την χώραν, πρὸ δε-
καετίας, ή Μικρασιατική καταστροφή
και τελευταίως ή φοβερά κρίσις ήν διε-
χόμεθα, δεν ελύθησαν, ως διά μαγείας,
ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ότι κατεψηφίσθη
ή Κυβέρνησις τοῦ Εθνικοῦ Συνασπισμοῦ
καί έψηφίσθη παρά τοῦ Λαοῦ ή Ήνω-
νῇ Αντιπολιτεύσει. Πάντα τὰ προβλή-
ματα ταῦτα παραμένουν ἐκκρεμή:
τό μεγαλύτερον ἐξ όλων, ή αύξησης
τοῦ εθνικοῦ εισοδήματος της χώρας εις
τρόπον ώστε και αἱ ἀνάγκαι της οἰκονο-
μίας μας, αἱ δημιουργηθείσαι ἐκ της εισ-
ροῆς ἐνδῆ και ήμῶς εἰς κατομμυρίου
μη άποκατασταθέντος εισέτι πλήρως προ-
σφυγικοῦ πληθυσμοῦ να καλυφθοῦν και
τά λόγω της παγκοσμίου κρίσεως μειω-
θέντα εισοδήματά μας ν' ἀναπληρωθοῦν.
Παράλληλως όμως πρὸς αὐτό και τὰ
άλλα τεράστια προβλήματα της χώρας
ή διατήρησις τοῦ ισχύου τοῦ προϋπο-
λογισμοῦ, ή λύσις τοῦ ζητήματος τοῦ δη-
μοσίου χρέους, εσωτερικοῦ και έξωτερι-
κοῦ, ή διεύθεσις τοῦ νομισματικοῦ μας
προβλήματος, και πλείστα άλλα άκόμη,
δυνάμενα να συναψισθοῦν εις δύο μόνον
λέξεις: ἀναδιοργάνωσις της οἰκονομίας
μας. Διότι πράγματι ἐνώπιον τοιοῦτου
μεγάλου προβλήματος εἰςρισκόμεθα, τοῦ
προβλήματος της γενικῆς ἀναδιοργάνω-
σεως της οἰκονομίας της χώρας μας.

Η Κυβέρνησις ή ἐκ της ψήφου της 3ης
Μαρτίου προσελθούσα και όρισθεῖσα χθές
υπό την προεδρίαν τοῦ κ. Π. Τσαλδάρη,
εις την λύσιν των προβλημάτων ταῦτων
πρέπει αποκλειστικῶς ν' ἀποβλέψῃ. Καί
ἐπιβάλλεται να δηλογηθῇ ότι ή κατά
τὰς ήμέρας αὐτάς στάσις τοῦ Άρχηγοῦ
της εἰς τὸν σαφῆ συναίσθησιν των κρίσι-
μων περιστάσεων τὰς οποῖας διερχόμεθα.

Τόσον κατά την ἐκρηξιν τοῦ βλακώδους
και άνεθνικοῦ κινήματος της επομένης
των εκλογῶν—εις τό ό ποῖον παρεούρθη
εις λευκός και άσπυλος στρατιώτης, ό ἀν-
τιστράτηγος Πλαστήρας και τοῦ όποῖου
τὰς συνεπείας πληρώνει επίσης άδίκως ό
Άρχηγός των Φιλελευθέρων διά της μει-
ώσεως την όποίαν κατ' ἀνάγκην λόγω
τοῦ κινήματος τοῦτου έχει υποστεί και
ὕψιστα—τόσον, λέγομεν κατὰ την
ἐκρηξιν τοῦ κινήματος της παρελθού-
σης Δευτέρας, ότι και μετά τοῦτο, εἰ
Άρχηγός τοῦ Λαικοῦ Κόμματος ἐπέδειξε
σύνησιν και πατριωτισμόν, τὸν όποῖον ἐξ-
έτιμησεν ή Κοινὴ Γνώμη. Καί ή στάσις
αὕτη τοῦ κ. Τσαλδάρη αποτελεί ἐγ-
γύμην διά τό μέλλον.

Καθῆκον όμως τοῦ Άρχηγοῦ της νέας
Κυβερνήσεως είναι όπως συνέχισῃ την
στάσιν αὐτήν και εις τό μέλλον. Βασική
προϋπόθεσις διά την αντιμετώπισιν των ση-
μερινῶν προβλημάτων είναι ή εσωτερική
γαλήνη. Τήν γαλήνην αὐτήν έχει καθή-
κον, ως υπεύθυνος Κυβερνήσεως της χῶ-
ρας, να προσάψῃ διά πάσης θυσίας.
Δεύτερον καθήκον τοῦ κ. Τσαλδάρη
είναι να μη καταστήσῃ αάδύνατον την
προσφερομένην πρὸς αὐτόν συνεργα-
σίαν της σημερινῆς Αντιπολιτεύσεως
πρὸς αντιμετώπισιν των σημερινῶν με-
γάλων προβλημάτων.

Με την διατήρησιν της εσωτερικῆς
γαλήνης και την εξασφάλισιν της συνερ-

γασίας της σημερινῆς αντιπολιτεύσεως—
συνεργασίας προσφερομένης ως εἴπω-
μεν προθύμως από τὸν Άρχηγόν
ταύτης—θα εξησφαλίζοντο δύο οὐσιώδεις
προϋποθέσεις, ἀπαραίτητοι διά την αντι-
μετώπισιν των σημερινῶν περιστάσεων.
Θά ήτο δὲ εύχῆς έργόν, όπως ό Άρχηγός
της σημερινῆς Κυβερνήσεως, συναισθα-
νόμενος τὰς ἀπέναντι τοῦ έθνους εὐθύνας,
μη διακυβεύσῃ την πραγματοποίησιν
των προϋποθέσεων ταῦτων.

Α. Ν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Συνάλλαγμα

Επιστογαί

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

Συφιλιδικόν—Δερματικόν—Οφθαλμικόν—Γυναικολογ. Νοσημάτων
Σπουδάζας επί μακρόν εν Παρισίοις τὰ Νοσοκομεία SAINT LOUIS NECKER,
LARIBOITERE. Επιστημονική Έφαρμογή Διαθερμίας (DIATHERMIE).

ΗΛΕΚΤΡΟΕΡΑΠΕΥΘΗΡΙΟΝ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ

Λέγεται 9—1 π. μ. και 4—8 1/2 π. μ. και επί συνεντεύξει

34 ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΟΥ 34. Ιδιαιτέρα αίθουσα διά Κυρίας. Τηλέφωνον 54-41

ΤΑ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν εἰς
 εἰδὴ θεὸν ἰδιαίτερος γὰρ
 προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῆς
 πελώσεως τῆς βοοτρο-
 φίας, γὰρ ἐννοοῦμεν τὴν
 ἰσταν καὶ μεταξὺ αὐτῆς
 τοιαύτην. Ἐλναι ἀληθὲς
 ποροφία μας λόγῳ τοῦ
 αὐτῶν ἅς κατέχευ ἀποδι-
 σταν σχεδὸν ἀκαθάριστον
 ἀλύπει τὸ μέγιστον με-
 ν ἡμῶν εἰς γάλα, βοῦτυ
 κρέας. Ἄλλ' ἀκριβὲς
 τῶν βοῶν μας εἶναι
 διότι διὰ τῆς ἀλλαγῆς
 τοῦ συστήματος τῆς εἰσα-
 ἄμειντοπορίας, ἥτις τυγ-
 χος πρὸς βελτίωσιν τῆς
 γαλακτίας, καλεῖται ὁ βοῦς
 ὑδατογόνον ὅλον πρὸς γά-
 λον μας εἰς κρέας, γάλα
 γὰρ στραφῶμεν ἰδιαίτε-
 ρως βελτίωσιν τοῦ εἶ-

Εκ της στατιστικής του έτους 1931 ξάγεται ότι εκ του ολικού αριθμού των αγελάδων, τας οποίας αναβιβάζομεν τουλάχιστον εις 300 χιλιάδας, αμέλονται μόνον αι 145737, συγχρόνως δε δι' αν υπολογίσωμεν εις γάλα και το ποσόν του τυρού και το ποσόν του βοτάνου εξ αυτών παράγεται, δίδουσι αι αιτήσεις και κατά κεφαλήν μόλις περί τας 350 δκ., ποσόν μηδαμινόν, αν λάβωμεν υπ' όψει ότι εν Βουλγαρία, ενθα υπάρχουν ζώα του ίδιου τύπου ως και τα ίδια μας, κατορθώθη διά συστηματικής εργασίας να παραχθῇ ιδιαίτερα ποικιλία, ή της Πλέβνας, φθάσασα να δώσῃ περί τας 2000 δκ. ετησίως.

Συνεπώς φαντάζομαι ότι δεν θα θεωρηθώμεν καθόλου υπερβολικοί εάν λογησθώμεν ότι διά συστηματικής επιλογής μεταξὺ των έγχωρων ζώων και μερικῶς διά διασταυρώσεως μετά ξένων γενεῶν εις μέρη ενθα αἱ φυσικαί και οικονομικαί συνθήκαι τὸ επιτρέπουσι καθὺς επίσης και διά καλλιτέρας διατροφῆς θα δυνηθώμεν να ἀποκτήσωμεν ἐφ' όλων των αγελάδων μίαν μέσην ἀπόδοσιν 700—800 δκ. κατά κεφαλήν. Επινυχανομένου του διπλασιασμοῦ των ἀποδόσεων εις γάλα και επεκτεινομένου του ἀμέλματος και εις τὰς λοιπὰς ἀγελάδας θέλει οὕτω επιτευχθῇ συνολικὴ ἀπόδοσις εις γάλα 210 εκατομμύρια δκάδων. Εάν εκ τούτων ἀφαιρέσωμεν 72 εκατομ. δκάδες εις δ ποσόν ἀνέρχεται ή γαλακτοπαγωγή τώρα των αγελάδων μας τὸ ὑπόλοιπον δχι μόνον καλύπτει τὰ 43 εκατομμύρια λίτρας εις δ ποσόν ἀνέρχεται τὸ ἔλλειμμα του ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου ἐπὶ των γαλακτοκομικῶν εἰδῶν ἀλλὰ ἀφήνει και πλεόνασμα ἄνω των 100 εκατομμυρίων δκάδων τὸ ὁποῖον θα ἡδύνατο ἢ να χρησιμοποιηθῇ πρὸς παραγωγήν τυροῦ ἢ βοτύρου ἢ διδομένου εις μόσχους πρὸς παραγωγήν κρέατος και κάλυψιν οὕτω του ἔλλειματός μας εις τὸ εἶδος τοῦτο.

Ιδιαίτερα προσοχή δέον να δοθῇ εις τὸ ζήτημα της γενικεύσεως της χρησιμοποίησεως των αγελάδων πρὸς εργασίαν. Τὰ ζῶα τὰ ὁποῖα κατέχομεν εἶναι και θὰ εἶναι συνδυασμένων ἀποδόσεων εις κρέας, γάλα και εργασίαν, συγχρόνως δε αἱ ἀποδόσεις αὐτῶν εις γάλα εἶναι τόσο μικραὶ ὥστε οὐδόλως θα μειωθῶσι αὐταὶ αν ταῦτα χρησιμοποιηθῶσι δι' εργασίαν. Ἀπ' ἐναντίας ὁ γεωργὸς διαθέτων ἀντὶ ἐκτομῶν βοῶν ἀγελάδας, ἀφ' ἐνὸς μὲν μειώνει τὰ ἔξοδα αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διά τοῦ γάλακτος περ λαμβάνει τρέφεται καλλιτέρον και διά των ὑπολειμμάτων αὐτοῦ (ἀπάχων γάλακτος, βοτυρογάλακτος, τυρογάλακτος) δύναται να διατρέφῃ ἀριθμὸν τινα χοίρων και οὕτω και τὸ εἰσόδημα αὐτοῦ να αὐξήσῃ και τὴν διατροφήν αὐτοῦ να καταστήσῃ ποικιλοτέραν.

Μεταξὺ των μέτρων αὐταὶ δέον ὑπὸ τοῦ Κράτους να ληφθῶσι πρὸς ἐμφύχωσιν και βελτίωσιν της βοιωτροφίας εἶναι ὁ διὰ νόμον ἐξαγωγασμὸς των Κοινοτήτων να τηρῶσι ἱκανὸν ἀριθμὸν ἐκλεκτῶν ταύρων ἀναλόγως ταῦ ἀριθμοῦ των αγελάδων της κοινότητος.

Ἡ σημερινὴ ἀθλία κατάστασις της βοιωτροφίας μας κατά πολὺ ὀφείλεται εις τὴν ὑπαρξιν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀνεπαρκούς ἀριθμοῦ ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀκαταλλήλων δι' ἀναπαραγωγήν ταύρων. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ

μέτρου τούτου οὐδόλως θέλει παρουσιάσῃ δυσχερείας δοθέντος ότι εις τὰς πλείστας των κοινοτήτων επικρατεῖ τὸ ἐθιμον της τηρήσεως ὑπ' αὐτῶν κοινοτικῶν ταύρων.

Φυσικῶ τῷ λόγῳ κατά πολὺ θα συντελέσῃ εις τὴν μείωσιν τοῦ ἔλλειματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου εις τὰ γαλακτοκομικὰ εἶδη και τὰ μέτρα ἐμφυχώσεως αὐταὶ θα ληφθῶσιν ὑπὲρ της αἰγοπροβατωτροφίας.

Ἀς εἰσέλθωμεν ἤδη εις τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος κατά πόσον θα δυνηθῇ ἡ ἐργόχριος κτηνοτροφία να καλύρῃ τὰς ἀνάγκας της καταναλώσεως εις κρέας.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ Ἐμπορίου τοῦ έτους 1929 εἰσῆχθησαν τὰ κάτωθι κεφαλαὶ ἀξία εις δρ.

Βόες, ἀγελάδες, βούβαλοι, μόσχου	63.684	150.448.000
Πρόβατα	1.119.834	268.391.000
Αἴγες, και τράγοι	127.999	39.057.000
Χοῖροι	16.232	12.226.000
Σύνολον	470.115.000	

Εάν εκ της ὁλικῆς ἀξίας των 470 εκατομμυρίων ἀφαιρέσωμεν ποσὸν 20 εκατομμυρίων τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην μας ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀξίαν των κατ' ἑτος εἰσαγομένων γαλακτοπαραγωγῶν ἀγελάδων και ἀροτήρων βοῶν ἐναπομένει ποσὸν 450 εκατομμυρίων ἐξαγομένων εις τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τὴν ἀγορὰν κρέατος. Δοθέντος ότι ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ παραγομένη ποσότης κρέατος ἀντιπροσωπεύει ἀξίαν 1600 εκατομμυρίων δραχμῶν ἐπεταὶ ότι τὸ ἔλλειμμα ἡμῶν εις κρέας ἀνέρ-

χεται εις τὸ σεβαστὸν ποσὸν των 28 ο.ο. Καὶ τὸ ἔλλειμα ὅμως τοῦτο ἂν και εκ πρώτης ὄψεως φαίνεται μέγα δύναται διὰ της λελογισμένης ἐφαρμογῆς ὠρισμένων μέτρων προϊόντος τοῦ χρόνου να ὑπερκαλυφθῇ. Οὕτω διὰ μόνης της συστηματικῆς καταπολεμήσεως των ἐπιζωοτικῶν και της ἐφαρμογῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἐναντίον τοῦ ἀνθρακος και της εὐλογ'ας των βοῶν και προβάτων θα μειωθῇ ἡ θνησιμότης τοῦλάχιστον κατὰ 5 ο.ο. ἥτοι εις μὲν τοὺς βοῶς θα ἐλαττωθῇ τὸ ἔλλειμα κατὰ 43000 κεφαλὰς εις δὲ τὰ αἰγοπρόβατα κατὰ 450.000 δοθέντος ότι ὁ ἀριθμὸς των ἐνηλίκων προβάτων πλὴν των ἀμνῶν ἀνέρχεται εις 9.000.000 περίπου.

Εἰς τὸν ἀριθμὸν των αἰγοπροβάτων δέον να προσθεσώμεν ἑτέρας 350.000 ἀμνῶν, ἥτοι 5 ο.ο. των γεννωμένων τοιούτων, εις δ ποσὸν δέον να ἀναβιβάσωμεν τὰς ἀπωλείας των τελευταίων λόγω ἐλλείψεως τροφῆς και ἀτελοῦς προφυλάξεως αὐτῶν εκ των δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἐν ὧρα χειμῶνος. Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἔλλειματος δύναται εὐκόλως να καλυφθῇ ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τοῦ πλεονήματος τοῦ γάλακτος των αγελάδων, ὅπερ ὡς ἄνω ἐλέχθη θέλει προκύβῃ διὰ της ζροτεχνικῆς ἐπεμβάσεως και καλλιτέρας διατροφῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ της αὐξήσεως τοῦ ζώοντος βάρους ἥτις θέλει ἐπέλθῃ εις τοὺς μόσχους και τοὺς βόας. Πλὴν τούτου σημαντικὸν μέρος τοῦ ἔλλειματος δύναται να καλυφθῇ και διὰ της αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ των βοῶν, ἐφ' ὅσον ἐν μέρῳ των ἐν ἀγροναπαύσει διατελοῦντων ἀγρῶν χρησιμοποιηθῇ και ἐπ' ἀγαθῷ της γεωργίας πρὸς καλλιέργειαν κτηνοτροφικῶν φυτῶν ὡς βίκου, κουνικῶν, ρόβης και ἄλλων ψυχανθῶν.

Κατὰ πολὺ θα ἡδύνατο να συμβάλῃ πρὸς κάλυψιν των ἀναγκῶν μας εις κρέας και δὴ κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας, λόγω τοῦ ταχέος πολλαπλασιασμοῦ και ἀναπείσεως αὐτῆς, ἡ ἐγχώριος χοιροτροφία. Δυστυχῶς ὅμως αἱ πρὸς πάχυνσιν των χοίρων χρησιμοποιούμεναι τροφαὶ (ἀραβόκοι, κριθή) πωλοῦνται εις ὑψηλὰς τιμὰς, ὥστε μόνον ἐφ' ὅσον προστατευθῇ δασμολογικῶς δὲ δυνηθῇ και αὕτη να συμβάλῃ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἔλλειματος.

Τέλος πρὸς πληρῶσιν των ἀναγκῶν ἡμῶν εις κρέας θα ἡδύνατο να ἐλθῇ ἀρκετὰ ἀρωγός, ἰδίως εις τὰς ἀγροτικὰς οἰκογενείας, ἡ κοινικλοτροφία, ἐφ' ὅσον διὰ συστηματικῆς προπαγάνδας κατορθωθῇ να ἐξουδετερωθῇ ἡ ὑφιστάμενη ἀντιπάθεια ἐναντι της βρώσεως τοῦ κρέατος τοῦ κονίκλου.

Ὅσον ἀφορᾷ τέλος τὸ εκ της ἱπποπαραγωγῆς ἔλλειμμα, ἀνερχόμενον εις 43 εκατομμύρια δραχ. ετησίως, θα ἡδύνατο διὰ της λήψεως ὑπὸ τοῦ κράτους ὠρισμένων μέτρων σκοπούντων τὴν ἐμφύχωσιν της ἱπποπαραγωγῆς, ὡς π. χ. της συμπληρώσεως των κενῶν των ὑπαρχόντων σταθμῶν ἐπιβητόρων και της ἰδρύσεως νέων Ἐπισταθμῶν, της τμηματικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου περὶ κηλῶν ἱππων, της πληρώσεως των ἱππων των τοῦ στρατοῦ ἐν μέρει εκ της ἐγχωρίου ἱπποπαραγωγῆς, της χορηγήσεως βραβείων και ἐπιδόλων και διαφόρων ἄλλων μέτρων, κατὰ πολὺ να μειωθῇ.

Αὐταὶ εἶναι αἱ δυνατότητες τὰς οποίας μᾶς παρουσιάζει ἡ κτηνοτροφία μας ὑπὸ

τὰς σημερινὰς συνθήκας πρὸς ἀνάπτυξιν. Βεβαίως τὴν ἀνάπτυξιν δὲν δύναται τις να ἀναμείνῃ ἀπὸ της σήμερον ὥς αὐριον. Αἱ πρόδοι ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ εἶναι κατὰ πολὺ βραδύτεραι ἀφ' ὅτι εἶναι ἐν τῇ γεωργίᾳ. Ἐξ ἄλλου ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς ὡς ἡδη ἐλέχθη, εἶναι τόσο στενῶς συνυφασμένη μετὰ της γεωργίας, ὥστε εἶναι ἀδύνατον να ἀναπτυχθῇ αὕτη ἄνευ συγχρόνου προόδου της γεωργίας. Βελτίωσις

των ζώων και των ἀποδόσεων αὐτῶν εἶναι μόνον τότε δυνατὴ, διὰν παύσῃ ταῦτα να βασίζονται ἐπὶ της αὐτοφθοῦς βλαστήσεως και ἐλθῇ εις αὐτὰ ἀρωγὸς ἡ γεωργία διὰ της καλλιέργειας κτηνοτροφικῶν φυτῶν. Τὸ να ὀμιλῇ τις περὶ βελτιώσεως της κτηνοτροφίας ἄνευ υπάρξεως δυνατότητος πρὸς βελτίωσιν των συνθηκῶν της διατροφῆς, εἶναι καθαρὰ οὐτοπία.

Βελτίωσις των συνθηκῶν της διατροφῆς, ἐσκεμμένος διακανονισμὸς των ζητημάτων των βοσκῶν και λήψις ὠρισμένων μέτρων ζωοτεχνικῆς φύσεως εἶναι οἱ ἀπαραίτητοι παράγοντες πρὸς ἀνάπτυξιν των ἄνω ἐκτεθεισῶν δυνατοτήτων.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐποδευδυντής της Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς, και Καθηγητής της Ζωοτεχνίας και Γαλακτοκομίας παρ' αὐτῇ

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΕΛΑΙΩΝ ΜΑΣ

[Ἐν συνεχείᾳ της ἐρεῦνης μας διὰ τὴν σημερινὴν θέσιν και τὸ μέλλον της ἐλαιοπαραγωγῆς μας, ἐπὶ της οποίας ἐδημοσιεύσαμεν εις τὸ προηγούμενον τεῦχος μας μακρὸν λαν ἐνδιαφέρον ἀρθρον τοῦ κ. Γ. Φιλιπποπούλου, δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐνδιαφέρον ἐπίσης ἀρθρον τοῦ Τμηματάρχου τοῦ Ὑπουργείου της Γεωργίας κ. Σ. Καλογερέα, περὶ της σημερινῆς θέσεως και τοῦ μέλλοντος των βρωσίμων ἐλαίων. Ὅπως προκύπτει και εκ τοῦ ἀρθρου τούτου, ἡ ἐλαιοπαραγωγή, γενικῶς, εἶναι μία εκ των πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν της οἰκονομίας μας, ἡ ὁποία ἔχει εὐρύτατα πεδία ἀναπτύξεως, ἀρκεῖ μόνον να ἐπιδοθῶμεν με σύστημα και μέθοδον εις τὴν ἐκμετάλλευσιν ταύτης. Ἐπὶ των δυνατοτήτων, τὰς οποίας παρουσιάζει ἡ ἀνάπτυξις της ἐλαιοπαραγωγῆς εις τὸν τόπον, ἡ «Ἐργασία» εὐχαρίστως θέλει δημοσιεύσῃ παρατηρήσεις και ἀρθρα και ἄλλων εἰδικῶν, τὰ ὁποῖα ἡθελον ἀποσταλῇ εις αὐτήν.]

Κατόπιν της ἀρεσμένης συζητήσεως ἐπὶ των ζητημάτων τοῦ ἐλαίου εις τὸ προηγούμενον φύλλον της «Ἐργασίας» θα ἐπεθύμουν να διατυπώσω ὠρισμένας ἀπόψεις σχετικὰς με τὰς βρωσίμους ἐλαίους ἐξ όλων των χωρῶν τοῦ κόσμου, ὅπως ἐμφαίνεται και εις τὸν κατωτέρω πίνακα της παραγωγῆς, καταναλώσεως και ἐξαγωγῆς ἐλαίων εἰς τὰς διαφόρους χώρας.

Ἡ παραγωγή των βρωσίμων ἐλαίων μας ἀνέρχεται εις 30—35.000 τόννους

Πίναξ 1

Χῶραι	Παραγωγή εις χιλιόγραμμα	Εἰσαγωγή	Ἐξαγωγή	Καταναλώσεις
Ἰσπανία	40.000.000	—	19.000.000	21.000.000
Ἑλλάς	30.000.000	—	11.000.000	19.000.000
Γαλλία	6.000.000	1.500.000	3.000.000	4.500.000
Ἰταλία	3.500.000	3.028.200	1.300.000	5.228.000
Πορτογαλλία	1.600.000	—	750.000	850.000
Ἡν. Πολ. Ἀμερικῆς (Καλιφορνία)	7.200.000	24.800.000	—	32.000.000
Τουρκία	9.000.000	—	2.000.000	7.000.000

Τὰ κυριώτερα κέντρα της παραγωγῆς εἶναι τὸ Πήλιον, παράγον πλεόν τοῦ ἡμίσεος της ὅλης παραγωγῆς, ἡ Ἀμφισσα ἡ Ἄρα, αἱ Καλάμαι κλπ.

Ἡ ἐξαγωγή των ἐλαίων μας γίνεται κυρίως εις Ἡνωμένας Πολτείας, Ρουμανίαν, Αἴγυπτον, Βουλγαρίαν, Ἀργεντινῇ.

Πίναξ 2

Δεικνύων τὴν ἐξαγωγή των βρωσίμων ἐλαίων μας.

Χῶραι	Μέσος ἔρος εις τόννους 1909—1915	Μέσος ἔρος εις τόννους 1915—1920	Μέσος ἔρος εις τόννους 1920—1925	Μέσος ἔρος εις τόννους 1925—1930	1931
Ἡνωμ. Πολιτεία	2.709	1.390	3.569	3.645	2.540
Ἰταλία	159	25	153	310	413
Αἴγυπτος	1.200	1.010	2.997	2.103	2.428
Ρουμανία	558	650	2.760	2.779	6.842
Τουρκία	727	300	550	100	7
Γαλλία	350	12	210	247	469
Βουλγαρία	248	160	1.819	1.285	1.147
Αἰθρία	178	—	—	—	—
Ρωσία	1.100	60	—	—	—
Μ. Βρετανία	40	45	—	—	—
Γερμανία	6	—	411	118	—
Ἀργεντινῇ	—	—	411	—	551
Γιουγκοσλαβία	—	—	191	—	197
Ἄλλαι χώραι	—	—	145	—	561
Σύνολον	7.275	3.652	12.810	9.587	11.146

Ἐξ όλων των χωρῶν της καταναλώσεως ἡ Ἀμερικὴ παρουσιάζει ὅλως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, ὅχι μόνον διὰ τὴν μεγάλην ποσότητα της εἰσαγωγῆς ἐκείνων ἐλαίων, ἀλλὰ και διότι εἰς τὴν χώραν ταύτην οἱ καταναλωταὶ εἶναι μάλλον ἀπαιτητικοὶ εις τρόπον ὥστε να δίδουν αὐτοὶ κυρίως τὸν τόνον εις τὴν ἐξέλιξιν της βιομηχανίας των βρωσίμων ἐλαίων και εις τὰς ἄλλας χώρας.

Εάν ἀνατρέξωμεν εις τὸν πίνακα της εἰσαγωγῆς βρωσίμων ἐλαίων εις τὴν Ἀμερικὴν (ἢ) θὰ παρατηρήσωμεν ότι ἐνῶ ἡ εἰσαγωγή ἐλαίων ἀπὸ 17.000 τόννους, ὁποῖα ἦτο ποσοπολεμικῶς ἡξήθη εις 25.000 τόννους μεταπολεμικῶς, ἡ ἐξαγωγή των ἰδικῶν μας ἐλαίων εις τὴν χώραν ταύτην ἐμειώθη σημαντικῶς ἀντικατασταθεῖσα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ της αὐξήσεως της εἰσαγωγῆς των Ἰσπανικῶν τοιούτων.

Ἡ ἐλλάτωσις της ἐξαγωγῆς των ἐλαίων μας εις Ἀμερικὴν ὀφείλεται κυρίως εις τοὺς ἐξῆς λόγους. Πρῶτος και σπουδαιότερος εἶναι ἡ κακὴ των ἐμφάνις και ἡ ἐλλείψις σταθερῶν τύπων ἐπὶ των ὁποίων να δύναται να βασισθῇ τὸ ἐμπόριον, δεύτερον τὸ γεγονός ότι τὸ πεδίον της καταναλώσεως των ἐλληνικῶν ἐλαίων εἶναι περιορισμένον εις τὴν τάξιν των μεταναστῶν της Βαλκανικῆς (Ἑλλήνων, Ρουμάνων, Βουλγάρων) και των Ἑβραίων, καθόσον ἡ ἐξαιρετικῶς ἀλμυρὰ και δριμύτια γεύσις και ὁσμὴ των ἐλαίων αὐτῶν δὲν προσιδιάζει πρὸς τὴν γευσιν και menu ἐν γένει των Ἀμερικανῶν.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω αἰτία προστίθεται και ἡ σχετικὴ προπαγάνδα των ἐλαιοπαραγωγῶν της Καλιφορνίας, οἵτινες εὐρίσκουν εὐκόλον ἔδαφος διὰ τὰ δυσφημίσουν τὰς ἑλληνικὰς ἐλαίας, διὰ τὴν διαφήμισιν των ὁποίων οὐδεὶς ἄλλως τε ἀσχολεῖται. Μέτρα τὰ ὁποῖα θα συνετέλουν εις τὴν αὐξήσιν της καταναλώσεως των ἐλαίων μας εις τὴν Ἀμερικὴν, εἶναι πρῶτον ἡ βελτίωσις της ποιότητος αὐτῶν ἀπὸ ἀπόψεως παρασκευῆς και συσκευασίας,

ΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΝ

Τηλέφωνον 25.270

με- Τὸ κηρυχθὲν χθὲς χρεωστάσιον ἔθεσε
κρη) προσωρινῶς τέρας εἰς τὴν ἀνάληψιν τῶν

διαθεσίμων, εις την οποίαν προηγουμένως ήσαν υποχρεωμένα ν' ανταποκριθούσαν τὰ ἱδρύματα τῆς Ν. Ὑόρκης, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀναλήψεις χρυσοῦ ἀπὸ τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα εἰς καὶ τέλος εἰς τὴν κυκλοφορίαν νέων τραπεζογραμμάτων. Ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο δὲν δύναται, προφανῶς, νὰ θεωρηθῇ ὡς λύσις. Ἐξασφαλίζει μικρὰν ἀνάπαυαν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐποίας θὰ πρέπει νὰ ληφθῶν τὰ μέτρα τὰ ἐπιβαλλόμενα ἐκ τῶν περιστάσεων. Ποῖα θὰ εἶναι τὰ μέτρα ταῦτα; Ἰδοὺ τὸ τίθεμενον ζήτημα.

* *

Τὰ βαθύτερα αἰτία τῆς κρίσεως εἶναι γνωστά. Ἐδρεύουν εἰς τὰς καταχρήσεις τῆς πίστωσης αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν τὴν περίοδον τῆς ψευδοῦς εὐημερίας τῶν ἐτῶν 1927 καὶ 1928. Καταχρήσεις αἱ ὁποῖαι ὠδήγησαν εἰς τὴν συσσώρευσιν μιᾶς τεραστίας μάζης πιστώσεων, ἀνερχομένων εἰς 1000, ἴσως, δισεκατομμύρια φράγκων, καὶ δοθεισῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ κτιρίων καὶ γαιῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ ἐνεχυρῶν ἐμπορευμάτων καὶ τίτλων, τὰ ὁποῖα ὅμως πάντα—κτίρια, γαῖαι, ἐμπορεύματα, τίτλοι—λόγῳ τῆς γενικῆς πτώσεως τῶν τιμῶν ὄλων τῶν πραγμάτων, ἀπώλεσαν τὰ τρία τέταρτα, ἢ καὶ περισσότερον ἀκόμη, τῆς ἐξέας τῶν.

Ἐπειδὴ οἱ ὀφείλονται εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφερέγγυοι, τὰ δὲ ἐνέχυρα ὑπετιμήθησαν, αἱ περισσότεραι ἀπὸ τὰς δοθείσας πιστώσεις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξοφληθῶν ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας. Αἱ τραπεζιτικαὶ ὅμως αὐταὶ πιστώσεις ἔχουν ὡς ἀντίκρουσμα τραπεζιτικῆς υποχρέωσης ἐκ καταθέσεων ὧσεως ἢ ἐπὶ προθεσμίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐγγυζοῦσιν νὰ ληθῇ. Ἐνεκα τοῦ λόγου τοῦτου αἱ Τράπεζαι εὐρίσκονται εἰς λίαν στενὸν ὥρον θέσιν. Δανείσονται χρήματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτὰς ἢ πελατῶν, καὶ μὴ δυνάμεναι νὰ λάβουν ὅπως τὰ δάνεια ταῦτα εἴτε λόγῳ ἀκινήτοποιήσεως εἴτε λόγῳ ἀπωλείας τῶν δοθεισῶν πιστώσεων, εὐρίσκονται, αἱ περισσότεραι ἐξ αὐτῶν—καὶ ἰδίως τὰ μικρὰ τραπεζιτικὰ ἱδρύματα—εἰς κατάστασιν πραγματικῆς χρεωκοπίας.

Ἡ κατάσταση παρέρμενε κεκαλυμμένη διὰ τοὺς μὴ ὀφειλόμενους παρατηρητὰς ἐφ' ὅσον οἱ κύριοι τῶν καταθέσεων δὲν ἐζητοῦν ἀθροῖον τὴν ἀνάληψιν τῶν χρημάτων τῶν. Ἀλλ' αἱ δυσχερεῖαι ἀνέκυβαν εὐθὺς ὡς μέγας ἀριθμὸς ἐξ αὐτῶν, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δυσπιστίας, ἐζήτησε ν' ἀναλάβῃ τὰς καταθέσεις του.

Ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, ἡ σοβαρότης τῆς κρίσεως ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι τὸ τσέκ εἶναι τὸ κύριον μέσον πληρωμῆς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν. Τὸ μέσον τοῦτο ὅμως περιήλθεν αἰφνιδίως εἰς πλήρη ἀνυποληψίαν. Ἐντεῦθεν αἱ ἀθροαὶ ἀναλήψεις καταθέσεων καὶ ἡ ταχεία ἐπέκτασις τοῦ ἀποθησαυρισμοῦ. Ἐκατὸς σπεύδει νὰ μεταβιβάσῃ τὸ ταχύτερον τὰς καταθέσεις του εἰς χαρτονομίσματα καὶ κατόπιν τὰ χαρτονομίσματα εἰς χρυσόν. Ἐντεῦθεν ἡ ἐπιδείνωσις τῆς κρίσεως καὶ ὁ πανικός.

Ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης κλονίζεται τὸ ὅλον τραπεζικὸν σύστημα τῆς χώρας. Πρὸς τὸ παρὸν, λόγῳ τοῦ χρεωσταίου, δὲν ὑπάρχουν πλέον τσέκ δὲν χρησιμοποιοῦνται νῦν παρὰ μόνον τραπε-

ζογραμμάτια καὶ χρυσὰ νομίσματα ὡς ὄργανα πληρωμῆς, καθ' ἣν σιγὴν, ἄλλοτε, ταῦτα δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸς ρύθμισιν οὐτε τοῦ ἐνὸς δεκάτου τῶν συναλλαγῶν.

* *

Τι χρειάζεται νὰ γίνῃ διὰ ν' ἀποκατασταθῇ μία ὁμαλὴ κατάσταση; Τὸ ζήτημα διὰ ποίων μέσων θὰ πληρωθῇ ἡ τάφρος ἢ ἀνοικθῇ ἡ τάφρος τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν μεταξὺ δανεισμάτων καὶ ὀφειλῶν, τάφρος εἰς τὸ ἐξῆς τῆς ὁποίας κείνται σήμερον αἱ Τράπεζαι, εἶναι προφανὸς τὸ θεμελιώδες ζήτημα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Εἶναι τὸ μέγα πρόβλημα τῆς αὔριον. Δὲν δύναται νὰ λυθῇ ἀμέσως.

Πρὸς τὸ παρὸν ἐνδιαφέρει πρὸ πάντων νὰ θεραπευθῇ ἡ ἑλλειψὶς μέσων πληρωμῆς, ἢ προεξηθεῖσα διὰ τῆς ἐπεκτάσεως καὶ κατόπιν τῆς γενικῆς πτώσεως, τῶν τραπεζικῶν χρεωστασίων. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως τίθεται ἐν ἄλλο πρόβλημα, ἰδιαίτερος σοβαρὸν. Εἶναι δυνατόν, νὰ φθάσωμεν, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, εἰς μίαν λύσιν, ἢ ὁποῖα νὰ μὴ θίγῃ τὸ ἐθνικὸν νόμισμα;

Ἐχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κατὰ τὰς 15 ἢ 20 ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι παρήλθον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς σημερινῆς κρίσεως, δὲν κατηρτίσθη ἐν συγκεκριμένον σχεδίον ἀμύνης ὑπὸ τῶν δευθύνων ἀρχῶν. Αὐταὶ φαίνονται ὅτι παρήκολούθησαν ὡς θεαταὶ τὰ γεγονότα, ὅτι ἀφῆθησαν νὰ παρασυρθῶν ὑπ' αὐτῶν, ἀντὶ νὰ ἐπιζητήσουν νὰ γίνουν κύριοι τούτων. Οὕτω διάφοροι προτάσεις διετυπώθησαν, χωρὶς ὅμως καμμία ἐξ αὐτῶν νὰ υἱοθετηθῇ, ὅπως φαίνεται, τελικῶς.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀντεμετωπίσθη ἡ πρότασις νὰ δοθῇ ἐγγύησις τῆς Συμπολιτείας διὰ τὸ σύνολον ἢ τὸ 50 ο/ο τοῦλάχιστον τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων. Δύο εἰς ἐπικίνδυνον. Ἐὰν ἐγίνετο χρῆσις τῆς ἐγγυήσεως ταύτης, θὰ ὠδήγει αὕτη εἰς μίαν τεραστίαν αὐξήσιν τῆς πιστωτικῆς κυκλοφορίας, αὐξήσιν ἢ ὁποῖα θὰ εἶχεν ὡς κάλυμμα πιστώσεις κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἀκινήτοποιημένας ἢ ἀπολεσθείσας λόγῳ ἀφερεγγυότητος τῶν ὀφειλετῶν. Ἡ

ἀντοχὴ τοῦ δολλαρίου δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ αἰσθανθῇ τὸν ἀντίκτυπον τοῦτου.

Προφανῶς, οἱ ὅπαδοι τῆς Ὁμοσπονδιακῆς ἐγγυήσεως ἐλπίζουν ὅτι μόνον ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἐγγυήσεως θὰ ἤρκει νὰ καθήσυχασῇ τοὺς καταθέτας καὶ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ἀναλήψεις. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς τῶν αὐτῶν φαίνεται ματαία, διότι ἡ ἀδιέξοδος κατάστασις, ἢ δημιουργηθεῖσα διὰ τῆς συσσώρευσεως μιᾶς τεραστίας μάζης ἐπισφαλῶν πιστώσεων, κατάστασις τὴν ὁποῖαν ἡ τραπεζικὴ κρίσις ἀπεκάλυψεν ἀποτόμως εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν κοινὸν, δὲν θὰ παρέλειπε νὰ δημιουργήσῃ ταχύτατα νέας δυσχερεῖας. Ἡ παραχώρησις μιᾶς κρατικῆς ἐγγυήσεως, ἢ ἡδύνατο πράγματι ν' ἀσκήσῃ κατευθυντικὴν ψυχολογικὴν ἐπιρροὴν ἐν ἡ δυσπιστία τῶν καταθετῶν ἦτο ἀδικαιολόγητος. Δυστυχῶς δὲν εἶνε πλέον αὕτη ἡ περίπτωσις.

Ἐπρόταθῃ ἀκόμη νὰ καθιερωθῇ προσωρινῶς ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τσέκ μὴ μετατρέψιμων εἰς τραπεζογραμμάτια. Τὸ σύστημα τοῦτο φαίνεται δυσκόλως ἐφαρμόσιμον, διότι, ἀντιθέτως πρὸς τὸ τραπεζογραμμάτιον, ἕκαστον τσέκ παρουσιάζει δύο στοιχεῖα προσωπικῆς πίστωσης, τοῦτέστι τὴν ὑπαρξὶν προβλέψιμης ἐπαρκούς ἐκ μέρους τοῦ ἐκδίδοντος τὸ τσέκ καὶ δεύτερον τὸ φερέγγυον τῆς τραπεζῆς, ἢ ὁποῖα διατάσσεται νὰ πληρώσῃ. Εἰς περιωρισμένους κύκλους, θὰ ἦτο ἀναμφιδύτως δυνατόν νὰ ὀργανωθῶν κληρονομία μεταξὺ πελατῶν φερεγγύων Τραπεζῶν. Ταῦτα μέσα ὅμως, γενικῶς, δὲν θὰ ἤδύναντο νὰ ἀνακουφίσουν παρὰ εἰς λίαν περιωρισμένον μέτρον τὴν κατάστασιν.

Ὡς μέτρον νομισματικῆς προστασίας ἐπρόταθῃ ἀκόμη ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ χρυσοῦ. Ἀλλ' ἐν ἐγένετο τοιαύτη ἀπαγόρευσις, ὁ χρυσοῦς κανὼν, καὶ τοῖς διατηρούμενος κατ' ἀρχήν, δὲν θὰ ἦ δυνατόν νὰ λειτουργήσῃ ὁμαλῶς. Ἀς σημειωθῇ ὅτι αὐτὸ τὸ μέτρον τὸ ἐφήρμοσεν ὁ Καναδὰς τὴν ἐπαύριον τῆς πτώσεως τῆς Ἀγγλικῆς λίρας· τὸ Καναδικὸν νόμισμα ὅμως, μολοντί ὀλιγώτερον τῆς λίρας στερεῖται, ὑπετιμήθη ἐν τέλει καὶ τοῦτο ταχέως.

Ἐπὶ πάντων τῶν σημείων αὐτῶν δὲν ἔχομεν ἀκόμη συγκεκριμένας πληροφορίες. Ὁ λόγος τὸν ὅσον ἐξεφώνησε πρὸ ἡμερῶν ὁ νέος πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κ. Ροῦζβελτ, ἀνεμείνετο μὲ ἀνυπομονησίαν, οὐδεμίαν ὅμως ἐνδείξιν παρέρμενης ἰδέας περὶ τῶν σχεδίων τοῦ κ. Ροῦζβελτ. Τὸ νομισματικὸν πρόβλημα δὲν ἐτίθη ἑῖς τὸν λόγον αὐτὸν παρὰ εἰς μίαν μόνον φράσιν ἀρκετὰ συμβολικὴν. «Πρέπει νὰ ἐξασφαλίσωμεν», εἶπεν ὁ κ. Ροῦζβελτ, «ἐν νόμισμα κατὰλληλον καὶ ὀνείδος».

Πῶς νὰ ἐρμηνεύσωμεν τοὺς λόγους τοῦτους; Νόμισμα ὀνείδος σημαίνει, προφανῶς, νόμισμα χρυσοῦ. Ἀλλ' ὁμιλῶν περὶ κατὰλληλον νομίσματος ἠθέλησε μήπως ὁ πρόεδρος νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ σημερινὸν νόμισμα δὲν εἶναι κατὰλληλον; Τὸ κεφαλαιώδες τοῦτο ἐρώτημα δὲν δύναται παρὰ νὰ τὸ θέσωμεν τὴν σιγὴν αὐτὴν. Τὸ νὰ δώσωμεν ἀπάντησιν εἰς αὐτὸ ἀπὸ σήμερον, θὰ ἦτο παράτολμον.

Ἐν συμπεράσματι, ἡ κατάσταση, ὡς ἐξετίχθη κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, εἶναι δυσχερεστάτη καὶ τὸ μέλλον,

ἀκόμη καὶ τὸ ἄμεσον, φαίνεται ἀπολύτως ἀβέβαιον, ἐφ' ὅσον στερούμεθα πάσης πληροφορίας σχετικῆς πρὸς τὰς προθέσεις τῆς νέας Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως.

Ἀλλ' εἶναι ἐντελὸς προφανές, ὅτι εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται σήμερον τὰ πράγματα, αἱ ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ καθορίσουν τὴν τηρητέαν πολιτικὴν

πορείαν ὑπὸ τῶν δευθύνων, δὲν θὰ δρασθῶν. Θὰ ἐκδηλωθῶν συντομώτατα.

FREDERIC JENNY

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΤΟΥ Ο ΡΟΥΣΒΕΛΤ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΘΗ Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΚΑΝΩΝ

[Εἰς τελευταῖον φύλλον τῆς Παρισινῆς «Information» δημοσιεύεται συνέντευξις τοῦ συνεργάτου αὐτῆς κ. Gerville—Reache μετὰ «σπουδαίας προσωπικότητος» τοῦ Ἀμερικανικοῦ Τραπεζιτικοῦ κόσμου, ἧτις ἐφθασε κατ' εὐθείαν ἐκ Νέας Ὑόρκης εἰς Παρίσιον. Εἰς τὴν συνέντευξιν ταύτην, ἡ ἐν λόγῳ Ἀμερικανικὴ προσωπικότης προέβη εἰς ἐνδιαφερούσας ἀνακοινώσεις ἐπὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Τραπεζικῆς κρίσεως, παρατινένοντας κατωτέρω:]

Ἐσχον σήμερον τὴν πρώτην μακρὰν συνομιλίαν μετὰ σπουδαίας προσωπικότητος τοῦ Ἀμερικανικοῦ Τραπεζιτικοῦ κόσμου, ἀφιχθείσης κατ' εὐθείαν ἐκ Νέας Ὑόρκης, ὅπου ἦλθεν κατ' ἐπανάληψιν εἰς ἐπαφὴν μετὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως Ροῦζβελτ καὶ τοῦ νέου Κογκρέσσου, καθὼς καὶ μετὰ τοὺς ἰθύνοντας τὰς μεγάλας Ἀμερικανικὰς Τραπεζὰς. Ἐπειδὴ ἡ συνομιλία αὕτη ἔχει ἀναμφισβήτητον ἐνδιαφέρον λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς σαφηνείας τῆς, παραθέτομεν κατωτέρω ἐν πάσῃ ἀντικειμενικότητι τὰς δηλώσεις αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐγένοντο:

«Δύναμι νὰ σὰς βεβαιώσω, ἤρχισεν ὁ συνομιλητὴς μας, ὅτι ὁ νέος Ἀμερικανὸς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Woodin εὐρίσκειται εἰς πλήρη συμφωνίαν μετὰ τοῦ Προέδρου Ροῦζβελτ καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Χάλλ ὅπως διατηρηθῇ ἀποφασιστικῶς ὁ χρυσοῦς κανὼν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὑγεία τοῦ νομίσματος.

—Διὰ τὴν ὅμως ὁ γεροῦσαιστὴς Γκλάς ἠρνήθη τὴν θέσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἢ ὁποῖα τοῦ προσεφέρθη; —Λόγῳ τῆς ἡλικίας του, ἐν πρώτοις· ἀλλ' ἐπίσης καὶ διότι ἐνόμιζε ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἐπερασιπύθῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀνείδος νομίσματος εἰς τὴν Γερουσίαν.

»Σημειώσατε καλῶς τοῦτο: ἡ νέα Ἀμερικανικὴ διοίκησις θέλει νὰ διατηρήσῃ τὸν χρυσοῦν κανὼνα εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ ἡ δρᾶσις τῆς θὰ εἶναι ἀποφασιστικὴ ὑπὸ τὴν ἐποψὶν ταύτην. Μὴ λησμονήτε ὅτι ὁ πρόεδρος Ροῦζβελτ θὰ κάμῃ προσεχῶς χιλιάδας τινὰς διορισμῶν νέων ὑπαλλήλων καὶ ὅτι διὰ τὸν λόγον αὐτὸν εὐρίσκειται εἰς καλλιτέραν θέσιν ἀπὸ τὸν Χάουερ ἐναντίον τοῦ Κογκρέσσου, παρὰ τοῦ ὁποῖου θὰ ἐπιμενῇ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν διπλὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ὁ Ὁμοσπονδιακὸς προϋπολογισμὸς θὰ ἰσοσκελισθῇ καὶ ὅτι δὲν θὰ θιγῇ τὸ νόμισμα. Παρ' οὐδὲν ἀμφισβητεῖται ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ τοῦ προέδρου Ροῦζβελτ καὶ τῶν δύο βουλῶν θὰ εἶναι ἐξαιρετικοί. Πάντες, ἄλλως τε, συμφωνοῦν—ἀκόμη καὶ οἱ ἀντιπολιτευόμενοι—ὅπως δοθῇ εἰς τὸν Πρόεδρον πλήρης ἐξουσιοδότησις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς λύσεως τῶν διενθῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα τίθενται ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀνάδου του εἰς τὴν ἀρχὴν.

»Ἐὰν ὅμως ἡ νέα Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὸν χρυσοῦν κανὼνα, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι δύναται νὰ τὸν διατηρήσῃ. Τὰ ξένα διαθέσιμα τὰ

ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ τὰ ὁποῖα πιθανώτατα ἀνέρχονται εἰς ἕν δισεκατομμύριον δολλάρια ἀνέχουν πρὸ πάντων εἰς κεφαλαιούχους τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἔχουν ἐπιθυμίαν νὰ τὰ μεταφέρουν εἰς ἄλλας ἀγοράς καὶ νὰ τὰ μετατρέψουν εἰς ἄλλα νομίσματα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τραπεζικὰς δυσχερεῖας, αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται σήμερον, δὲν νομίζω ὅτι αὐταὶ δύναται νὰ κλονίσουν τὸ δολλάριον. Αἱ δυσχερεῖαι αὐταὶ προέρχονται ἀπὸ τὰς ἀναλήψεις τῶν μικρῶν καταθέσεων. Καὶ δι' αὐτὰς αἱ μεγάλας Τράπεζαι τῆς Ν. Ὑόρκης δὲν πρόκειται νὰ προστατευθῶν διὰ χρεωσταςίου, (Σ. Σ. καὶ ὅπως ἐπεξετάσθη καὶ δι' αὐτὰς τὸ Τραπεζικὸν χρεωστάσιον) ὅχι μόνον διότι διαθέτουν πολλὰ ρευστὰ κεφάλαια ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι ἡ πελατεία των ἀποτελουμένη ἐκ μεγάλων ἐταιρειῶν, βιομηχανικῶν, ἀσφαλιστικῶν, σιδηροδρομικῶν κλπ., γνωρίζουσα καλλιτέραν τὴν μηχανισμόν τῆς πίστεως, ἀπὸ τοὺς μικροὺς καταθέτας, δὲν ἔχει οὐδὲν συμφέρον νὰ ἐξασθενήσῃ τὰ ἱδρύματα τὰ ὁποῖα ἐξασφαλίζουν τὴν χρηματοδότησιν των.

—Καὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἐσωτερικῶν χρεῶν; Πῶς νομίζετε ὅτι θὰ λυθῇ;

—Ἡ νέα Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις ἔχει πλήρη ἐπίγνωνσιν ὅτι τὸ πρόβλημα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν χρεῶν εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀπολύτως ἀνωμαλῶς πτώσεως τῶν παγκοσμίων τιμῶν. Γνωρίζετε εἰς ποῖον ἐπίπεδον ἐπεσαν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας αἱ λιανικαὶ τιμαί; Εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην πωλεῖται πρὸς 5 φράγκα μίαν λίτρα βουτύρου, πρὸς 4 φράγκα ἕνα κοτόπουλο καὶ οὕτω καθέξῃς.

»Ὁ πρόεδρος Ροῦζβελτ θὰ ἐπιζητήσῃ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν διενθῶν χρεῶν ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὸ πρόβλημα τῆς μειώσεως τῶν τελωνειακῶν δασμῶν καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου. Ὅμοιος ὁ Ἀμερικανικὸς λαὸς θ' ἀντιληφθῇ ὅτι μετὰ τὸν νέον ἐπίπεδον τῶν τιμῶν, τὰ ἐσωτερικὰ χρέη (τῶν ὁποίων τὸ σύνολον εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ ὅτι λέγεται καὶ ἀνέρχεται τὸ πολὺ εἰς 150 δισεκατομμύρια δολλάρια) δύναται νὰ ἐλαττωθῇ χωρὶς ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν πιστῶν νὰ μεταβληθῇ σημαντικῶς.

»Τὰ βιομηχανικὰ μόνον χρέη ἠδὲ ἦσαν ἀπὸ δέκα ἐτῶν κατὰ 40 δισεκα-

τομμύρια δολλάρια. Τὰ ἄλλα χρέη δὲν ἠδὲ ἦσαν ἀπὸ τοῦ 1922. Αἱ Ἠνωμένα Πολιτείας διέπραξαν τὸ σφάλμα νὰ ὑπερδιομηχανοποιήσῃν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Σήμερον ὁτισοῦν ὑπὸ βιομηχανικὴν ἐποψὶν μετὰ πλήρη ταχύτητα ὅλα τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνέργων, εἰς τὰ ὁποῖα παρέχεται σήμερον πᾶσι δυνατὴ τὴ δόξῃ, ἐπιστρέφουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὁποίαν προήλθον. Ἀνακατασκευάζονται σήμερον κατὰ χιλιάδας αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι ἀγροικίαι κατὰ τὴν περίοδον τῆς τεχνικῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος. Ἐτι περισσότερον, ὁ γεωργός, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυσε καλλιεργῶν τὴν γῆν, τροποποιεῖ πλήρως τὰς ἀντιλήψεις του περὶ γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ἡλάντωσε τὴν καλλιέργειαν οἴτου, βόσκου, ἀραβοσίτου ἢ ὁποῖα δὲν ἤδυναντο νὰ τὸν διατρέψῃ καὶ ἀντελήφθῃ ὅτι ἦτο καλλιτέρον δι' αὐτὸν ν' ἀντικαταστήσῃ τὰς μηχανὰς του διὰ βοδιῶν, χοίρων, πτυλιῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἔτρεφον αὐτὸν πρῶτον, καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Ἡ Ἀμερικὴ εὐρίσκειται εἰς στάδιον πλήρους μεταμορφώσεως, ἀκόμη καὶ πνευματικῆς, χωρὶς νὰ ἔχη ἰδέαν περὶ τούτου ἢ Εὐρώπῃ.

Ἡ τεραστία μάζα τῶν ταλαιπωρουμένων σήμερον ἀνέργων, δὲν κατέχεται ἀπὸ κενὴν αἰσθητικὴν κακίαν καὶ ἐκδικητικότητος. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς φόβος κοινωνικῶν ἀναστατώσεων· εἰς τὴν χώραν μας. Κόμμα εὐλαβείας καὶ χριστιανισμοῦ φέρεται, τοῦναντίον, τὰ πλήθη πρὸς τὰς ἐκκλησίας... «Ἐν ὀλίγοις, ἡ ἀπαισιοδοξία ἢ ὁποῖα μεταδίδεται κατὰ κόρον διὰ τηλεγραφημάτων εἰς Εὐρώπην, εἶναι ἐντοπισμένη εἰς τὰς ἀνατολικὰς πολιτείας μόνον καὶ εἰς τοὺς κύκλους τοὺς συγκεκριμένους εἰς τὴν Wall Street. Δὲν εἰσεχώρησε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὸ ὅποιον ἐμπνέεται ἀπὸ ἐμπιστοσύνην διὰ τὸ μέλλον.

»Μὴν ἐμπιστεύεσθε εἰς τὰ γραφόμενα τῶν ἐφημερίδων. Δὲν θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ δοθῇ Ὁμοσπονδιακὴ ἐγγύησις διὰ τὰς καταθέσεις. Τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο ἀπατέλεως ἀντικείμενον ἐμπεριστατωμένης ἐξετάσεως καὶ ὁ διάστημα εὐρισκόμην ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ἀλλ' ἡ νέα κυβερνήσις δὲν θὰ φθάσῃ ἀσφαλῶς εἰς αὐτὴν τὴν ἀκρότητα, τὴν ὁποίαν πολλοὶ τραπεζίται καὶ βιομηχανικοὶ θεωροῦν ὅς ἐν ἀνωφελὲς βήμα πρὸς μίαν σοσιαλιστικὴν ποίησιν τῆς

χώρας. Καί ο άποθησαυρισμός του κιτρίνου μετάλλου δέν θά ξαναγκάση ώσάυτως τās Όμοσπονδιακās Άποθεματικές Τραπεζάς νά τροποποιήσουν τήν καταστατικήν των, τή πλέον φιλελεύθερον τού κόσμου, καί νά θέσουν περιορισμούς νίμους εἰς τήν παράδοσιν χρυσοῦ εἰς τήν κοινόν.»

GERVILLE REACHE

ΠΩΣ ΘΑ ΕΞΕΛΘΩΜΕΝ ΕΚ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Εἰς τὸ προσεχές τεύχος τοῦ Δελτίου τοῦ Διεθνoῦς Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου δημοσιεύεται ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἄρθρον τοῦ κ. Α. Kessler. Ἐκ τοῦ ἁρθρου τούτου παραθέτομεν κατωτέρω ἐνδιαφέροντα ἀποσπάσματα, δημοσιευόμενα ὑπὸ πολλῶν ξένων ἐφημερίδων:

«Ἀναγνωρίζεται γενικῶς, λέγει ὁ κ. Kessler, ὅτι διὰ νὰ ἐξέλθωμεν τῆς παρούσης οἰκονομικῆς κρίσεως πρέπει νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὸ διεθνὲς ἐμπόριον. Τὸ Διεθνὲς Ἐμπόριον Ἐπιμελητηρίου, συγκεντρῶν τὸ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου φρόνημα τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, παρέχει οὐσιώδη ὑπηρεσίαν εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς παγκοσμίου ἀνασυγκροτήσεως, ἥ ὅποια θὰ εὐδοκῶν ἴσως μόνον διὰ πολλῶν προσπαθειῶν—τούτων δὲ ὀλίγαι ἀνήκουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν κυβερνήσεων. Ἄλλ' ὑπάρχει ἓν καθήκον ἐπιβαλλόμενον εἰς αὐτοὺς τοὺς ὑπευθύνους ἀρχηγούς τῆς βιομηχανίας, ἀσχετῶς πρὸς τὴν ἐπέμβασιν τῶν κυβερνήσεων, εἶναι δὲ τοῦτο: νὰ δημιουργήσουν συνάφαιαν καὶ ἀλληλεξάρτησιν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ βιομηχανιῶν αἱ ὁποῖαι καταργάζονται τὰ αὐτὰ βασικά προϊόντα.»

Ὁ κ. Kessler παρατηρεῖ ὅτι, λόγῳ τῆς ἐξέλιξεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τῶν τεραστίων κεφαλαίων τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ αὐτὴ σήμερον, ὁ ἐλεύθερος συναγωνισμός κατὰ τὸν παλαιὸν τρόπον, κατέστη ἀπολύτως ἀνίκανος νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ προσφορᾶς καὶ ζητήσεως. Ὅτε ἡ βιομηχανία ἦτο ὀργανωμένη, ὡς ἄλλοτε, εἰς μικρὰν κλίμακα, ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἐργασία εἶχε μεγάλην σπουδαιότητα καὶ διὰ τὰς μηχανὰς ἀπαιτοῦντο περιορισμένα χρηματικά κεφάλαια. Χρησιμοποιοῦντες ἀριθμούς, οἱ ὁποῖοι, καίτοι εἶναι ἀνυπαίθετοι, ὁμοῦ ἀποφωτίζονται τὸ ζήτημα, δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν ὅτι τιμὴ κόστους ἐνός ἐμπορεύματος ἰσομένῃ πρὸς ἓν δολλάριον, περιλαμβάνει 70 σέντες δι' ἀμέσους δαπάνας καὶ 30 σέντες δι' ἀποσβέσιν. Ἄλλ' ὑπὸ τὴν παρούσαν ἀνάπτυξιν καὶ διὰ τὴν μηχανικὴν ἐργασίαν ἡ ἀναλογία ἀντεστράφη. Εἶναι πολὺ πιθανώτερον ἡ τιμὴ τοῦ κόστους ἐνός ἐμπορεύματος νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 σέντες ἀμέσων δαπανῶν καὶ 70 σέντες ἀποσβέσεως. Ἐπομένως, ἄλλοτε, ἐὰν ἡ τιμὴ πωλησεως βιομηχανικοῦ τινος προϊόντος κατήρχετο κάτω τῶν 70 σέντες, ἡ παραγωγή ἠλαιοῦτο καὶ τὸ ἰσοζύγιον ἀποκαθίστατο. Ἄλλ' ἤδη, συμφώνως πρὸς τὴν βάσιν τὴν ὁποῖαν παρεδέχθημεν, ὁ περιορισμός τῆς παραγωγῆς δέν θὰ ἤρχισε παρὰ μόνον ἐὰν ἡ τιμὴ ἐγένετο κατωτέρα τῶν 30 σέντες. Τὸ φάρμακον, λοιπόν, ἐνεργεῖ βραδύτερον. Πρὸς τοῦτοις δέ, ἐὰν ἓν προϊόν πωλεῖται εἰς καλὴν τιμὴν, ἀνεγείρονται πολυάριθμα καὶ με-

γάλα ἐργοστάσια εἰς διαφόρους χώρας, χωρὶς νὰ ὑπολογίζεσθαι ἡ μέλλουσα ζητήσις. Τοιοτρόπως ὁ ἀνταγωνισμός γίνεται ζωηρὸς ἡ δὲ παραγωγή ἀρχίζει πράγματι νὰ περιορίζεται μόνον ὅταν αἰτιμαὶ ὑποβιβάζονται φθάνουν εἰς καταστρεπτικὰ ἐπίπεδα.

«Τὰ νεώτερα ἐργοστάσια κατασκευάζουν ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα στοιχίζουν πολὺ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ κατασκευαζόμενα ὑπὸ τῶν παλαιότερων ἐργοστασίων. Ἔνεκα τούτου δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς αὐτὰ θὰ ἀνήκῃ ὅτι, ἐφ' ὅσον βαθμυδὸν θὰ ἰδρύνωνται νεώτερου τύπου ἐργοστάσια, ἡ συνεργασία καὶ ἡ συνεννόησις τῶν διαφόρων μελῶν τῆς βιομηχανίας θὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν σημερινὴν πολιτικὴν τοῦ μέχρι ἐξοντώσεως ἀνταγωνισμοῦ. Μόνον μορφὴ τῆς βιομηχανικῆς διευθετήσεως ἀπὸ συμφώνου γινομένης δύναται νὰ φέρῃ τὴν σωτηρίαν καὶ νὰ θεμελιώσῃ ἐπὶ στερεῶν βάσεων τὴν νέαν ταύτην εὐημερίαν τὴν ὁποῖαν ἔλοι ἐπιθυμοῦμεν. Ὅπως οὐδέποτε, πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὴν ἀξίαν ἐνός προγράμματος δὲν λαμβάνουν ἐπαρκῶς ὑπ' ὄψιν καὶ δὲν ὑπολογίζουν ὅτι θέλοντες ἓν πρόγραμμα πρέπει νὰ γνωρίζωμεν καὶ με ποῖον τρόπον πρόκειται νὰ τὸ πραγματοποιήσωμεν.

»Πρὸς ποῖαν διεύθυνσιν καὶ ὑπὸ ποῖαν ἐννοίαν ἐξελίσσονται σήμερον τὰ πράγματα; Αἱ κυβερνήσεις ἀναλαμβάνουσι νὰ ἐπιβλέψωσι καὶ μάλλον τὴν πρωτοτάς τοπικὰς βιομηχανίας καὶ τὰς θεμελιώδεις ἀλλὰ καὶ τὰς βιομηχανίας ἐξαγωγῶν. Τούτο σημαίνει κατ' ἀνάγκην ὅτι ἐθνικιστικαὶ μέριμναι ἀρχίζουν νὰ γίνονται ρυθμιστὰς ζητημάτων κατ' οὐδὲν διεθνῶν. Ἐκ τούτων ἔπεται λογικῶς, μὴν σχέδιον βιομηχανικῆς συνεργασίας. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι δυνατόν μόνον τὸ ἴδιον μίαν ὁργανωμένην μονάδα. Μὲ ἄλλους λόγους, πρόγραμμα κοινὸν τῶν ἐθνῶν, ὡς ἐθνῶν, σημαίνει ὅτι ἕκαστον τούτων πρέπει προηγουμένως, ὡς ἔθνος, νὰ παραδεχθῇ ἓν πρόγραμμα διὰ τὴν βιομηχανίαν του, τὴν ἐντός τοῦ ἴδιου του ἐδάφους.

Ἐὰν ἀφώσωμεν νὰ συνεχισθῇ ἡ σημερινὴ τῶν πραγμάτων ἐξέλιξις, τὰ ἔθνη ἐν τέλει θὰ εἰσαγάγουν βιομηχανικὸν πρόγραμμα ἀνάλογον πρὸς τὸ Ρωσικόν. Θὰ ὀλισθίσουν ἀνεπιγνώστως εἰς τὴν κρατικὴν κεφαλαιοκρατίαν, εἰς τὸν σοσιαλισμόν. Ὅπως δὲ κατ' ἀνάγκην ἀναλαμβάνουν τὴν παροχὴν συνδρομῆς εἰς τοὺς ἀνέργους, οὕτως αἱ κυβερνήσεις ὀδηγοῦνται καὶ πρὸς ἀνάμειξιν εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς ἔργον δηλαδὴ διὰ τὸ ὁποῖον

οὐδέποτε εἶχον προορισθῇ. Οὕτω ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνέλαβον τὴν εὐθύνην τῆς διαχειρήσεως πολλῶν ζητημάτων βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν περὶ τῶν ὁποίων οὐδὲν δύνανται νὰ γνωρίζουν, διὰ τὸν ἀπλουστάτον λόγον ὅτι τὰ ζητήματα ταῦτα κατανοοῦνται μόνον δι' ἐπιμόνου καθ' ὅλον τὸν βίον ἐργασίας.

Καταλήγουν εἰς καθιέρωσιν ἐθνικῶν βιομηχανικῶν προγραμμάτων τὰ ὁποῖα εἰσὶν νὰ καταστήσουν τὰς ἀγορὰς κλειστάς καὶ μεμονωμένας.

«Τούτο κατ' ἀνάγκην θὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀνταγωνισμόν τῶν ὁμοίων βιομηχανιῶν τῶν διαφόρων χωρῶν. Οὕτω δὲ ἀντὶ συνεργασίας θὰ ἔχωμεν διαίρεσιν τοῦ κόσμου εἰς ἐθνικὰς μονάδας μεμονωμένας, ἐχούσας κατὰ νοῦν μόνον οἰκονομικὰς ἐχθροπραξίας καὶ φερομένας πρὸς τὸν πόλεμον.

«Πῶς νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ἀδιεξόδου; Νομίζω, γνωματεύει ὁ κ. Kessler, ὅτι δεῖ αἱ κυβερνήσεις θὰ ὀφείλουν νὰ λάβουν τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ προχωρήσουν περισσότερο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης τῶν «ἐθνικῶν βιομηχανικῶν προγραμμάτων», ἡ ὁποία ὀδηγεῖ ἀναποτρέπτως εἰς τὴν κρατικὴν κεφαλαιοκρατίαν καὶ τὸν σοσιαλισμόν.

Ἡ Διεθνὴς Οἰκονομικὴ Διάσκεψις δύναται νὰ παράσχῃ τὴν εὐκαιρίαν πρὸς τοῦτο. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀρχηγούς ἐκάστης τῶν θεμελιωδῶν ἐξαγωγικῶν βιομηχανιῶν ἡ ἐντολή νὰ ἀποκαταστήσουν συνεργασίαν διεθνή μετὰ τῶν ξένων βιομηχανιῶν ὁμοίας φύσεως. Προτείνω ὅπως ἐκάστη κυβερνήσις λαβὼν τοὺς ὑπευθύνους διευθυντάς τῶν βιομηχανιῶν τούτων νὰ συνεννοηθῶν πρὸς τοὺς συναδέλφους των τῶν παρομοίων βιομηχανιῶν ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν ὅσα ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὴν Διεθνή Οἰκονομικὴν Διάσκεψιν, πρὸς κατάρτισιν διεθνῶν συμφωνιών. Τὰ σύμφωνα ταῦτα θὰ ἀπαναφέρουν τὴν εὐημερίαν εἰς ἐκάστην τῶν ἐν λόγω βιομηχανιῶν, τεματίζοντα ἀνταγωνισμόν ἐπιζήμιον καὶ ὀλέθριον. Πρὸς ὑπόδειξιν τῶν μέσων πραγματοποιήσεως, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῶν εἰς ἐκάστην τῶν βιομηχανιῶν τούτων, οὐδεὶς εἶναι ἀρροδιώτερος ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τὰς γνωρίζουν ἐκ τῆς καθημερινῆς των εἰς αὐτὰς ἐνασχολήσεως.

Ἀναγκαῖον εἶναι τὰ κράτη νὰ καταστήσουν γνωστὴν σαφῶς καὶ ρητῶς εἰς τοὺς μεγάλους βιομηχανικούς ἐκάστης χώρας τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν περὶ καταρτισμοῦ καὶ ἐφαρμογῆς διεθνῶν συμφωνιών ἀποσκοπούντων νὰ καθιερώσουν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν βιομηχανιῶν τοῦ αὐτοῦ κλάδου ἐκάστου κράτους καὶ τῶν ὁμοειδῶν βιομηχανιῶν ἐκάστου τῶν ἄλλων κρατῶν.

«Ὁ δὲ πρὸς τούτοις ἐκάστη κυβερνήσις, εὐθὺς ὡς βασικὴ τις βιομηχανία θὰ κατήρτιζε τὸ πρόγραμμά της, νὰ ἀναλαμβάνῃ νὰ ὑποβάλλῃ τοῦτο εἰς τὰς ἄλλας κυβερνήσεις διὰ νὰ γίνεται ἀντιληπτόν ἐὰν ἡ ἐφαρμογὴ του καθιστᾷ ἀναγκαῖαν τροποποιήσιν τινὰ τοῦ τελωνειακοῦ δασμολογίου. Αἱ ἐνδιαφερόμεναι κυβερνήσεις, θὰ ὀφείλουν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ τροποποιῶσιν ἀναλόγως τὰ δασμολογία των, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διευκολύνεται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς συνομολογηθείσης συμφωνίας. Αἱ κυβερνήσεις θὰ ἠδύνατο πρὸς τοῦτοις νὰ θέσουν ὡς ὅρον ὅτι αἱ διεθνεῖς βιομηχανικαὶ συμφωνίαι δέν θὰ ἐπιφέρουν ἐπέκτασιν τῆς ἀνεργίας καὶ ὅτι, ἐὰν συνέβαινε νὰ αὐξηθῇ ὑπερὸν τὴν ἀνεργίαν, οὐκ αἱ κυβερνήσεις, ἀλλ' οἱ ἐνδιαφερόμενοι βιομηχανοὶ θὰ εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ βοηθήσουν οἰκονομικῶς τοὺς ὑπεραριθμοὺς ἀνέργους.»

ΕΝ ΜΕΣΩ ΜΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΥΕΛΛΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΠΩΣ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ ΑΠΟ ΗΜΕΡΑΣ ΕΙΣ ΗΜΕΡΑΝ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΦΕΤΕΙΝΗΝ ΕΤΗΣΙΑΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

[Κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἐγένετο ἡ ἐτήσια Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, καθ' ἣν ἀνεγνώσθη ἡ ἐκθεσις τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς κ. Ι. Δροσοπούλου. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἅκρως ἐνδιαφερούσης, παραλαμβάνομεν κατωτέρω τὸ τμήμα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξέλιξιν τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἐπιφυλάσσοντα δὲ νὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχές τεύχος τὰ ἀφορῶντα εἰδικῶς τὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος].

Κατὰ τὴν συνάντησίν μας ἐνταῦθα τοῦ παρελθόντος ἔτους διετυπώσαμεν τὴν γνώμην ὅτι ἡ μαστίζουσα τὴν ἀνθρωπότητα οἰκονομικὴ κατὰπτωσις προσέλαβε τὴν ἐξυτάτην αὐτῆς μορφήν. Ἐν τούτοις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1932 ὅχι μόνον συνέχισθησαν τὰ φαινόμενα τοῦ καθολικοῦ μαρasmus τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων, ὅχι μόνον σήμετα σταθερὰ καὶ αἰσθητῶς βελτιώσεως αὐτῶν δὲν ἤρχισαν διαγραφόμενα εἰς τὸν διεθνή ὁρίζοντα, ἀλλὰ τὸν ἀντίον ὁ ἀπολογισμός τοῦ ἔτους ἔχει ὑπερπλήρες τὸ παθητικόν του μὲ φανερά καὶ λαμβάνοντα στοιχεῖα ἐπενεργόντα ἐπιδεικνύον τῆς καταστάσεως, ἣν ἐκληροδότησαν τὰ προηγούμενα αὐτοῦ ἔτη, ἡ ἀποτελοῦντα φυσικὴν συνέπειαν νέων οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν τάσεων καὶ μεθόδων, ἐγκαινιασθεῖσαν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη καὶ ἐνταθισθῶσα κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν τοιοῦτον. Παρὰ ταῦτα τὸ 1932 δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς προάγγελον βελτιώσεως, διότι διαρκούντος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπαρχὴ λύσεως τῶν μεγάλων μεταπολεμικῶν προβλημάτων διὰ τῆς ἐν Λωζάννῃ συντελεσθείσης ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος τῶν ἐπανορθώ-

σεων κυρίως ὅμως διότι, ὑπὸ τὴν ἀμειλικτον αὐξοῦσαν πίεσιν τῶν πραγμάτων, οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἤρχισαν κατανοοῦντες τὴν ἀνάγκην τῆς συνεργασίας καὶ ἀμοιβαίων θυσιῶν, ἀνευ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης κινδυνεύει νὰ περιπέσῃ εἰς ἀτέρμονα θάθη δυστυχίας καὶ τὸ φῶς τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ νὰ σβύσῃ διὰ παντός. Τὰ δύο ταῦτα κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους διακαίολογοῦσι τὸ συναίσθημα τῆς ἐλπίδος, μετὰ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος ὑπεδέχθη τὸ 1933 παρὰ τὰς μακρὰς καὶ συνεχιζόμενας δοκιμασίας καὶ ἀνησυχίας τοῦ λήξαντος καὶ τῶν προηγούμενων αὐτοῦ ἐτῶν.

Τὸ 1932 δύναται νὰ διακριθῇ εἰς τρεῖς περιόδους. Ἐκάστην τούτων, ἀποτελοῦσαν σταθμὸν ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἐξέλιξει τοῦ ἔτους, χαρακτηρίζει εἰς τὰς κυρίας αὐτῆς γραμμάς τάσις βελτιώσεως ἡ ἐπιδεινώσεως τῆς διεθνούς οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἀναλόγως τῶν γεγονότων, πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν, ἅτινα ἔλαβον χώραν κατ' αὐτήν.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἐξέμνηον ἡ κρίσις ἐξηκολούθησε γενικῶς μετὰ τῆς αὐτῆς

σχεδὸν ὡς καὶ κατὰ τὸ 1931 φερέας. Εἰς τινὰς περιπτώσεις μάλιστα, οὐ μόνον ἐνετάθησαν τὰ φαινόμενα αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νέοι προσετέθησαν παράγοντες ἐπιδεινώσεως τῆς καταστάσεως γενικῶς παρὰ τὰ σποραδικὰ σημεία βελτιώσεως, ἅτινα ἀνεφάνησαν εἰς τινὰς χώρας, εἴτε αὐτομάτως, εἴτε ὡς συνέπεια ἐφαρμοσθείσης οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Τὸν Ἰούνιον συνήλθεν ἡ Διάσκεψις τῆς Λωζάννης, ἥτις καὶ ἐτερμάτισε τὸν ἐπόμενον μῆνα τὰς ἐργασίας της. Κατ' αὐτὴν ἐπλήθε συμφωνία, δι' ἣς κατηργήθησαν οὐσιαστικῶς αἱ ἐπανορθώσεις, ἀποφασισθέντος ὅπως, ἀντὶ τῶν ὑπὸ τοῦ σχεδίου Young προβλεπομένων ἐτησίων δόσεων, καταβληθῇ ὑπὸ τῆς Γερμανίας ἐφάπαξ τὸ ποσὸν 3.000.000.000 μάρκων, χορηγηθέντος αὐτῇ νέου τριετοῦς χρεωστατοῦ. Ἡ συμφωνία αὕτη ὑπόκειται εἰς ἀναθεώρησιν, ἐὰν δὲν ἐπιτευχθῇ ἱκανοποιητικὴ ρύθμισις τοῦ προβλήματος τῶν πολεμικῶν χρεῶν. Ταυτοχρόνως ἡ Διάσκεψις ἐξέφρασεν εὐχὴν πρὸς τὸ συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ὅπως ἀναγκάσῃ τοῦτο παγκόσμιον διάσκεψιν, ἥτις νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς λύσιν τῶν λοιπῶν οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν καὶ δύνανται νὰ παρατείνουν τὴν κρίσιν.

Ἡ αἰσία ἐκδοσις τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκεψῆς τῆς Λωζάννης, δημιουργήσασα ἀτμόσφαιραν αἰσιοδοξίας ἀνὰ τὸν κόσμον, ἀπετέλεσε τὴν ἀναρχὴν τῆς δευτέρας περιόδου. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην σημεῖα γενικῆς οἰκονομικῆς βελτιώσεως ἀρχίζουν ἀναφανίσκονται εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας. Οἱ δείκται τῶν τιμῶν τῆς παραγωγῆς, τῆς κινήσεως τῶν ἐμπορευμάτων, τῆς ἀνεργίας, τῶν ἀξιών διαγράφουν ἀνάλογον καμπήν.

Δυστυχῶς ἡ τάσις αὕτη ἀνακόπτεται ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου—ἐναρξεί τῆς τρίτης περιόδου—συνεπεία τοῦ ζητήματος τῶν πολεμικῶν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν χρεῶν, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ἐπὶ τάπητος ἡ προεδρικὴ ἐκλογὴ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ προσεγγίζουσα—15 Δεκεμβρίου—καταβολὴ ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τῶν δόσεων κεφαλαίου καὶ τόκων ἀπέναντι τῶν χρεῶν τούτων. Ἡ ἀδιάλλακτος στάσις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἡ ἀρνήσις τῆς Γαλλίας πρὸς καταβολὴν τῆς δόσεως καὶ ἡ δυσφορία ἣν

δεξιότης νὰ καθορισθῶν τιμαὶ δυσμενεῖς διὰ τοὺς καταναλωτάς. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκλεισθῶν τῶν συμφωνιῶν αἱ δευτερευούσαι βιομηχανίαι αἱ ὁποῖαι θὰ συνεκρίνοντο αὐτομάτως τοὺς καρπούς τῶν γενομένων διευθετήσεων.

Μετὰ τὴν τεραστίαν δυναμικότητα εὐημερίας τὴν ὁποῖαν ἔχει ὁ κόσμος, συνεπέραναν ὁ κ. Kessler νομίζω ὅτι καὶ ἐὰν δὲν υἱοθετήσωμεν μέθοδον ὁποῖα ἡ ὑπ' ἐμοῦ ὑποδεικνυομένη, δυνάμεθα νὰ ἐξέλθωμεν τῆς παρούσης κρίσεως ὁπωσδήποτε καλῶς. Νομίζω ὅμως, ὅτι καὶ ἐὰν ἀκόμη ἀπαλλαγώμεν πράγματι τῆς κρίσεως, θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκολουθήσωμεν πρόγραμμα βιομηχανικῆς ὁργανώσεως ἀνάλογον πρὸς τὸ ὑπ' ἐμοῦ ὑποβαλλόμενον, ἂν δέλωμεν νὰ ἀποφύγομεν τὴν ἐπανάληψιν γεγονότων τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται δι' ὀρισμένους λόγους νὰ μὴ εἶναι τόσον σοβαρὰ ὅσον ἡ σημερινὴ κρίσις (διότι τὰ πολεμικὰ χρεῖα, αἱ ἐπανορθώσεις καὶ ἄλλα πολιτικὰ ζητήματα ἴσως τότε νὰ ἔχουν λυθῇ ἱκανοποιητικῶς) ἀλλὰ δι' ἄλλους λόγους (διὰ τὴν αἰσθητὴν τῆς οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς δυνάμεως τῆς μεγάλης βιομηχανίας) ἐνδέχεται νὰ εἶναι πολὺ σοβαρώτερον.

Δὲν εἶναι ἔργον τῆς παρούσης στιγμῆς
ἢ λεπτομερὲς ἔρευνα τῶν αἰτίων τῆς οἰ-

	Παρασκ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη		Παρασκ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη
Ὁμολογίαι							Ἐπιχ. κοινῶν	41,	41,	41,		42,	42,
Ἑθν. Δανείων							» Προνομ.	68,	68,	68,		68,	68,
α) εἰς χρυσόν							Λαυρίου	6,	6,	6,		6,	6,
Δάνειον 1881	2480,	2550,	2250,		2475,	2475,	Βιομηχανικῶν						
» 1884	2480,	2550,	2250,		2475,	2475,	Ἐταιρειῶν						
Μονοπωλίου	2120,	2135,	2135,		2135,	2135,	Ἑρμῆς	202,	202,	202,		202,	202,
Πάγιον 80ο 1889	1925,	2010,	2010,		2000,	2000,	Βιομ. Καπνῶν	103,	108,	108,		108,	107,
Δαρίσσης	2465,	2525,	2525,		2450,	2450,	Ἀπόλλων						
Κεφαλαιώσεως	2420,	2500,	2500,		2475,	2475,	Βασιλεῖας						
Ἡγγυημένον							Πυριτιδοπ.	1000,	950,	950,		900,	900,
Ἑλλ. Σιδηροδρ.	1925,	2050,	2050,		2050,	2050,	Λασιματών	575,	600,	600,		580,	590,
Ὁμολ. Ἑθν. Ἀμ.	500,	500,	500,		500,	500,	Χρ. Πειραιῶς	497,	497,	497,		485,	495,
110 ἑκατ. 1910	1900,	1935,	1935,		1860,	1860,	Γεν. Βιομ. Ἑτ.						
500 ἑκατ. 1914	2550,	2600,	2600,		2525,	2525,	Παλ. Ἀθηνᾶ	300,	325,	325,		325,	325,
Προσφυγικ. 1924	3675,	3675,	3675,		3675,	3675,	Κυλινδρ. Ἀττικ.	195,	195,	195,		195,	195,
Υδρούσεως	44500,	45000,	45000,		45000,	44000,	Ἡλίου						
Σταθεροπ. 1928	3000,	3000,	3000,		3000,	3000,	Ψυχ. Θεσσαλον.	190,	190,	190,		190,	190,
							Διτ. Ἀθηνᾶ						
Διμ. Ἐργων 1928	2800,	2800,	2800,		2800,	2800,	Παγ. Πατρίων	95,	95,	95,		95,	95,
β) εἰς τραπέζ.							Κ. Ἀλεξόπουλος						
1898 Ἡνοποτημ.	37,	37,	37,		37,	37,	Α. Ε. Κονσερβῶν	250,	250,	250,		250,	250,
Σιδ. Μεγαλᾶ	37,	37,	37,		37,	37,	Ψυχ. Πειραιῶς	180,	180,	180,		180,	180,
1917 Ἐπιτάξ.	37,	40,	40,		40,	40,	Ἀν. «ΑΒΕΑ»						
1918 75 ἑκατομ.	46,25	37,	37,		37,	37,	Χημ. Βιομηχ.	100,	100,	100,		100,	105,
1919 Ἀπαλλ.	46,25	46,	45,50		44,50	44,50	Προμηθεύς	280,	280,	280,		280,	280,
1925 Ἀπαλλ.	46,25	46,	45,50		44,50	44,50	Ἄλματος	55,	55,	55,		55,	55,
1929 Ἀπαλλ.	46,25	46,	45,50		44,50	44,50	Εὐρώτας						
Δαχ. 300 ἑκ. Π.	110,	110,	110,		110,	110,	Μετ. Οἰκοδομ.						
» μ. Μ.	107,50	107,50	107,50		107,50	107,50	ὕλινῶν						
Ἀναγκαστ. Α' Β'	60,	60,	58,		55,50	56,	Τοιμ. Ἡρακλ.	550,	550,	550,		550,	550,
Ἐντοκα	51,25	51,	51,		42,75	44,	Τοιμ. Τιτάν	1975,	1975,	1975,		1975,	1975,
Ἑλλήνων ὕπηκ.	230,	230,	224,		49,50	49,50	Γεωργ. Σέκερη	98,	98,	98,		98,	98,
Ἀνταλ. 80ο	474,	477,	460,		219,	223,	Ἑκτόρων	51,	51,	51,		52,	52,
» 60ο	473,	476,	460,		454,	457,	ΕΡ-ΘΑ	425,	425,	425,		425,	428,
Ἑλληνοβ. μετ.	192,	191,50	188,		454,	455,	«Ἐλάς»	20,	20,	20,	</		

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐκδόσεως.

APTIA

σμού αυτών μέχρι των χρόνων της έπεμβα-
σεως. Υποταγή της Ελλάδος εις τους Ρω-
μαίους.

Αριθμητική

Επανάληψις προς έμπεδωσιν δυσκόλων
μερῶν ἐκ τῆς ὕλης τῆς πρώτης τάξεως, γινο-
μένη διὰ καταλλήλων προβλημάτων (π. γ.
διατρέσεως, μετρήσεως, μερισμοῦ, δυνάμεων,
γινόμενου πολλῶν παραγόντων).

Επανάληψις καὶ ἐπεξεύσεις ἄλλων μερῶν,
ἅτινα κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς πρώτης
τάξεως δὲν ἐξητάσθησαν λεπτομερῶς (δια-
ρεσιμότης, μέγιστος κοινὸς διαιρέτης, ἐλ. κοινὸν
πολλαπλασίον, σύνθετα κλάσματα, τροπὴ κοι-
νοῦ κλάσματος εἰς δεκαδικὸν καὶ τάναντιον,
περιοδικὰ δεκαδικὰ κλάσματα).

Εἰς τῆς οἷζης, ἐξαγωγή τῆς τετραγωνι-
κῆς οἷζης αὐθιμὸν μέχρι τοῦ 100. Συμμι-
γεῖς ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις. Με-
τρικὰ συστήματα τῶν σπουδαιότερων κρα-
τῶν. Τροπὴ μονάδων τοῦ ἑνὸς εἰς ἀντίστοι-
χους μονάδας ἄλλων, (ἀσχολία μὲ μονάδας
καὶ συστήματα ἔχοντα πρακτικὴν σημασίαν
διὰ τὸν Ἕλληνα μαθητὴν). Ποσὰ ἀνάλογα
καὶ ἀντίστροφα. Ἀπλὴ καὶ σύνθετος μέθο-
δος τῶν τριῶν. Προβλήματα τῶν ποσοστῶν,
τοῦ τόκου, τῆς ἐταιρίας, τῆς μίξεως, τοῦ μέ-
σου ὁρου καὶ τοῦ μερισμοῦ εἰς μέρος ἀνά-
λογα. Ἀπλῆς προβλημάτων δι' ὅλων τῶν δυ-
νατῶν μεθόδων. Εὐρύτερα ἀσκήσεις διὰ τὴν
κατανόησιν τῆς ἐννοίας τῆς μεταβλητῆς. Ἀ-
σκήσεις εἰς τὴν γενικοποιήσιν καὶ ἐκφράσιν
τῶν κανόνων διὰ γραμμάτων. Ἀσκήσεις εἰς
τὴν ἐκτέλεσιν πράξεων εἰς δεδομένους ἀριθμη-
τικὰς παραστάσεις μετ' ἀγκυλῶν καὶ παρεν-
θέσεων. Καλλιέργεια τοῦ ἀπὸ μνήμης λογι-
σμοῦ. Σχέσεις πρᾶξεων πρὸς ἀλλήλας. Προ-
βλήματα οὐ μόνον ἐκ τοῦ ἀτομικοῦ βίου,
ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ κρατικοῦ, ἐ-
νέχοντα στοιχεῖα κοινωνικῆς μορφώσεως (π.
γ. προϋπολογισμοῦ κοινότητος, σχ. ἐπιτροπῆς,
Τραπεζίων, Ταμείου ἀσφαλείας, Χαρτοσήμου,
Ταμιευτηρίων).

Πρακτικὴ Γεωμετρία

α) Ἀπλοῦστάται γεωμετρικὰ κατασκευαί
διὰ τοῦ κανόνος τοῦ γνώμονος καὶ τοῦ δια-
βήτου.

β) Μέτρησης τῶν εὐθύγραμμων σχημάτων.
γ) Βαθύτερα ἐξέτασις τῶν γεωμετρικῶν στε-
ρεῶν (κύβου—πρίσματος—πυραμίδος—κυλιν-
δρου—κώνου καὶ σφαίρας). Μέτρησης αὐτῶν.
δ) Κατασκευὴ ἐκ χαρτονίου τῶν ἀπλουστάτων
γεωμετρικῶν σχημάτων ἐπιπέδων καὶ στερεῶν.

Βιολογικὰ Μαθήματα

Φυτολογία.—1. Βιολογικὴ ἐξέτασις κατὰ
τὴν σειρὰν ὁρισμένου βοτανικοῦ συστήματος,
τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ ἐν Ἑλλάδι ἰδίως
ἀπαντῶντων ἀντιπροσώπων τῶν κυριωτέρων
ὑποδιαίξεων αὐτοῦ, συνδυαζομένη μὲ τὴν
ἐξέτασιν τῆς σημασίας τῶν ἐξεταζομένων φυ-
τῶν διὰ τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ πρα-
κτικὴν ἀσκήσιν τῶν μαθητῶν εἰς τὰς ἐργα-
σίας τὰς ἀποβλέπουσας εἰς τὴν διάδοσιν καὶ
τὸν ἐξευγενισμόν αὐτῶν, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς
ἀνωτέρου βιολογικῆς ἐξετάσεως καὶ μετ' αὐ-
τήν. 2. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Φυσιολογίας
ἅμα καὶ Ἀνατομίας τῶν ἐξετασθέντων φυτῶν,
ὡς καὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν πρὸς τὸ περιβάλ-
λον. 3. Ἀνασκόπησις καὶ βαθύτερα θεμελιω-
σις τοῦ χρησιμοποιηθέντος βοτανικοῦ συστή-
ματος μετ' ἀσκήσεων τῶν μαθητῶν εἰς τὴν
ἀσφαλὴ ταξινόμησιν τῶν συνηθεστατων φυ-
τῶν τῆς πατρίδος. 4. Σύντομος ἐξέτασις τῆς
γεωγραφικῆς κατανομῆς τῶν φυτῶν, ἰδίως δὲ
τῆς κατανομῆς αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι.

Γεωγραφία

1. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῶν λοιπῶν χω-
ρῶν τῆς Εὐρώπης ἐν συγχαίσει πρὸς τὴν
Ἑλλάδα, γινομένη ὡς ἡ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν-
διατρίβουσα περισσότερον εἰς τὰς γειτονικὰς
καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν εἰς ἐκείνας, μετ' ὧν ἡ
Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰς ἐπικοινωνίαν ἢ αὖ ὁ-
ποῖαι ἔχουν ἰδιόφυτον σημασίαν ἀπὸ γεω-
γραφικῆς ἀπόψεως.

2. Γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης.
Αἱ μεγάλοι ὁδοὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς συγκοινωνι-
ας, ἀρχομένης τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν ἀπὸ
τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σημασία τῆς Μεσογείου διὰ
τὴν παγκόσμιον συγκοινωνίαν. Ἡ Ἑλλὰς ὡς
μεσογειακὸν καὶ εὐρωπαϊκὸν κράτος καὶ ἡ
συμβολὴ τῆς εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ἀνάπτυ-
ξιν τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ πο-
-

λισμοῦ. Ἑλληνισμὸς τῆς σήμερον ἐν Εὐ-
ρώπῃ.

Τεχνικὰ

1. **Ίχθυογραφία.**—Ίχθυογράφησις ἐπὶ τοῦ
πίνακος καὶ τοῦ χαρτοῦ ὡς ἐν τῇ Α' τάξει :
α) ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀπὸ μνήμης σπουδαί
ὡς ἐν τῇ Α' τάξει, ἐπὶ δὲ καὶ συνθετοτέραι
ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ζωικοῦ κόσμου, ὡς καὶ
ἐκ τῶν ἀσχολιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπίσης δὲ
καὶ σπουδαί πτυχιολογίας, β) ἐλευθέρᾳ, ὡς
ἐν τῇ Α' τάξει. 2. **Χειροτεχνία.** Α) ἐργα-
σίαι ἐπὶ χαρτοῦ : Συμπλήρωσις Χαρτοκοπι-
κῆς καὶ Χαρτοκολλητικῆς. Κατασκευὴ διὰ
χρωματιστῶν τεμαχίων χαρτοῦ τῶν ἱχθυο-
φουμένων συνθετοτέρων εἰζόνων ἐκ τοῦ φυ-
τικοῦ καὶ ζωικοῦ κόσμου ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀ-
σχολιῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Β) Πλαστικὴ καὶ Γυψοτεχνία α) Ἐλευθέραι
ἐργασίαι μνήμης. Κατασκευὴ ἁπλῶν ἀντικει-
μένων ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ζωικοῦ κόσμου
καὶ σκηνῶν ἐκ τῶν ἀσχολιῶν τοῦ ἀνθρώπου,
ἐπὶ δὲ ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ ἐξεταζομένων μορ-
φῶν τοῦ ἐδάφους (ὄφρων, χαράδρων, βουνῶν,
ὁρέων, ὁροσειρῶν, κοιτῶν ποταμῶν κλπ.)
Χρωματισμός τῶν κατασκευαζομένων. β)
Ἐργασίαι ἐκ τοῦ φυσικοῦ, δι' ὧν κατασκευά-
ζονται γεωμετρικὰ στερεά, διδασκόμενα ἐν
τῇ τάξει, ὡς καὶ ἀντικείμενα ἐκ τοῦ φυσικοῦ
ἰδιῶς κόσμου, ἔχοντα τὸ σχῆμα αὐτῶν ἥτοι :
1. Εὐθύγραμμα γεωμετρικὰ στερεά. 2. Σφαί-
ρα (μετὰ τῶν ὑποδιαίξεων αὐτῆς) καὶ σφαι-
ρικὰ καὶ φαιροειδῆ καὶ καρποὶ (βῆλοι, κερά-
σια, κοῦρακα, πορτοκάλια, ροφία, μήλα,
ραβίνες κλπ.). 3. Ὤν, ἡμισὺ ὦν, κατὰ τὸν
μεγάλον καὶ τὸν μικρὸν ἀξονα μὲ τὸν κρόνον
ἐξέχοντα, φά πτηνῶν, φολῶν μετ' ὦν. Ὡ-
σειδῆ ἀντικείμενα καὶ καρποὶ (δαμάσκηνα,
ροδάκινα, διάφοροι βολβοί, λεμόνια, κρόμμια,
ἀγλάδια, σῦκα κτλ.). 4. Κυλινδροὶ καὶ κυλιν-
δρικά ἀντικείμενα (λαμπάδες, ροφανίδες, κα-
ρότα, κολοκύθια, πατάμια κτλ.). 5. Ἀγγεῖα
ἀπλά, ὡς γλάστραι ποικίλα πινάκια, φλυτζά-
νια, ποτήρια, κανάτια ἀπλά, ἀνθοδοχεῖα κλπ.
Ὅσα ἐκ τῶν διὰ πηλοῦ κατασκευαζομένων
ἀντικείμενων δύνανται νὰ ἀποδοθῶν διὰ γύ-
ψου, θὰ ἀποδίδονται δι' αὐτοῦ ὑπὸ τῶν μαθη-
τῶν.

Γ. **Εὐλοτεχνία.** Χρήσις τῆς ροκάνης,
τοῦ πρίονος καὶ τοῦ σφυροῦ. Ἰσοπέδωσις ἁ-
νωμάτων ἑλθόν διὰ τῆς ροκάνης. Κατα-
σκευὴ κανόνων μὲ τριμὴν τετραγωνικὴν καὶ
κυλινδρικήν. Κατασκευὴ ἁπλῶν ἀντικει-
μένων, ὡς μικρᾶς κλίμακος, σκαμνίου, τραπε-
ζίου. Κατασκευὴ ὀλίγων ἁπλῶν κομψοτεχνη-
μάτων μὲ μικρὸν πρίονα (σέβαν).

Ὄδιξις

Ἀπλὰ ἀσκήσεις κατ' ἀρχὰς ἐπὶ διαστημά-
των 2ας καὶ εἰτα 3ης καὶ 4ης. Θεωρητικὴ ἐ-
ξέτασις τῶν διαστημάτων 2ας, 3ης, 4ης. Δι-
ναστήματα 2ης (κλίμακος Ντο). Σχετικὰ γυ-
μνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.
Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 2ης.
Κανὼν τριφώνων. Μέτρον 3/4. Ἐφαρμογὴ
αὐτοῦ εἰς τὰς διδασκείας ρυθμικὰς μονά-
δας. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα.
Διαστήματα 2ης. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα,
μονόφωνα καὶ δίφωνα. Θεωρητικὴ ἐξέτασις
τῶν διαστημάτων 2ης. Κανὼν τετράφωνος.
Δέκατα ἕκτα εἰς 2)4, 3)4, 4)4.

Ὅλαι αἱ ρυθμικαὶ τῶν δεκάτων ἔκτων.
Πᾶσις δεκάτων ἔκτων. Ἑλληνικὴ ἀρχίζον ἀπὸ
δεκάτων ἔκτων. Γυμνάσματα καὶ ἄσματα σχε-
τικὰ Διαστήματα 7ης καὶ 8ης, ὅπως καὶ τὰ
προηγούμενα. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄ-
σματα μονόφωνα καὶ δίφωνα. Θεωρητικὴ ἐ-
ξέτασις τῶν διαστημάτων 7ης καὶ 8ης. Γενι-
καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μείζονος κλίμακος
καὶ τῶν διαστημάτων. Μεσοὶ φθόγγοι τῶν
τόνων. Σημεῖα ἀλλοιώσεως. Ἐναρμόνιοι
φθόγγοι. Διαιονικὰ καὶ χρωματικὰ καὶ ἡμιτό-
νια. Χρωματικὴ κλίμαξ Ντο.

Γυμνάσματα χρωματικῶν φθόγγων. Σχε-
τικὰ ἄσματα. Μείζων κλίμαξ τοῦ σόλ. Ὀκτα-
σμός τοῦ κλειδιού. Διαστήματα μείζονος κλί-
μακος σόλ. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα
μονόφωνα καὶ δίφωνα, κλασσικὰ καὶ νεώτε-
ρα, κανόνες πολύφωνοι. Μουσικὴ γραφὴ ὁ-
πως εἰς τὴν πρώτην τάξιν.

Γυμναστικὴ

Ἡ διδασκεία ὕλης τῆς Γυμναστικῆς τοῦ Γυ-
μνασίου, συνισταμένη εἰς ἀσκήσεις τῆς ὑγιει-
νῆς Γυμναστικῆς, τῆς σχολικῆς ἀγωνιστικῆς
καὶ τῆς κολυμβήσεως, εἰς παιδιὰς καὶ χοροὺς

καὶ εἰς ἐκδρομὰς καὶ πορείας, ἐπὶ δὲ εἰς ἁ-
σκήσεις στρατιωτικῆς προπαιδεύσεως διὰ τοὺς
μαθητὰς καὶ ἀσκήσεις ρυθμικῆς γυμναστικῆς
διὰ τὰς μαθητοῖς, ἔχει ὡς ἀναγράφεται εἰς
τὸ οἰκτεῖον ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τοῦ ἔ-
πουργείου καὶ εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον
Ὀδηγὸν τοῦ Διδασκάλου διὰ τὴν σωματικὴν
ἀγωγὴν καὶ στρατιωτικὴν προπαιδεύσιν τῶν
σχολειῶν τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως. Ἐκ τῆς ὕ-
λης ταύτης ἡ μὲν καθοριζομένη διὰ τὰ τέως
ἐλληνικὰ σχολεῖα θὰ διδάσκειται εἰς τὰς δύο
κατωτέρας τάξεις αὐτῶν. Εἰς τὸν ὀδὴγόν τοῦ
ἔπουργείου ἀναγράφονται ἐπίσης ὅλαι αἱ
μεθοδικαὶ ὁδηγίαι, αἱ ἀπαραίτητοι διὰ τοὺς
διδασκόντας τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς. Ἡ
κατανομή τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων στοι-
χείων τῆς διδασκείας ὕλης τῆς Γυμναστικῆς
εἰς τὸν διαθέσιμον διὰ τὸ μάθημα τοῦτο χρό-
νον γίνεται ἐκάστοτε κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλ-
λόγου τῶν διδασκόντων ἐν ἐκάστῳ Γυμνα-
σίῳ, λαμβανομένην μετ' εἰσήγησιν τοῦ διδά-
σκοντος τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς.

Σὰς ἐρωτῶ λοιπὸν εἶναι σοβαρὸ νὰ νο-
μίζομε πὺς μπορούμε καὶ γεμίσουμε μὲ
τόσες γνώσεις τὰ κεφάλια τῶν παιδιῶν
ὄχι στίς ὥρες πού ὀρίζουν τὰ προγράμ-
ματα ἀλλὰ καὶ σὲ πολλὲ περισσώτερες ;

Ἐγὼ τοῦλάχιστον πού ὁπωσδήποτε
εἶμαι συνηθισμένος σὲ διανοητικὴ ἐργα-
σία, ὁμολογῶ πὺς θὰ ἦμιον ἀπολύτως
ἀνίκανος γιὰ τέτοια δοκιμασία.

Καὶ ποῖα εἶναι τ' ἀποτελέσματα τέ-
τοιου παραφορτώματος; Ἐνὰ ἀπὸ τὰ
δύο: Ἡ τὰ παιδιά δὲν μαθαίνουν τί-
ποτα, ἀπελπίζονται καὶ καταφεύγουν
στὴν ἀντιγραφή—παρακαλοῦν τοὺς γο-
νεῖς νὰ πάνε σὲ δάσκαλο νὰ τὸν πιέ-
σουν γιὰ νὰ τὰ περάσῃ ὅπως—ὅπως
—Σκοπὸς εἶναι νὰ πάρουν τὸ χαρτί ἁ-
διάφορο μὲ ποῖα μέσα. Ἡ τὰ παιδιά
εἶναι φιλότιμα, καταπονοῦν σῶμα καὶ
πνεῦμα καὶ φτάνουν στὴν εξέταση, γε-
μᾶτα ἀπὸ γνώσεις πού τίς ἔχουν μάθει
σὺν παπαγάλοι. Ὅλος διόλου ἐξαιρετι-
κὸς μὲν νὰ βρεθοῦν μερικοὶ μαθη-
τὲς πού ἔχουν κάπως ὠφεληθῇ. Τὸ μέγα
μέρος τῶν μαθητῶν ἔχει ψεύτικὴ ἀπό-
δοξη, καὶ ὅταν τὰ παιδιά φεύγουν ἀπὸ
τὸ σχολεῖο, ξεχνοῦν γιὰ πάντα αὐτὰ πού
τοὺς ἐστοίχισαν τόσους κόπους.

Ἦσως ν' ἀπορήσετε πὺς τολμῶ νὰ
λέγω αὐτὰ τὰ πράγματα. Πιστεύω ὅμως
νὰ μὴ μὲ διαψεῦση κανεῖς ἅμα προσέξῃ
πόσο οἰκτρὰ εἶναι τ' ἀποτελέσματα τῶν
ἐξετάσεων γιὰ τὴν εἰσαγωγὴν στὴ Πανε-
πιστήμιον, στὸ Πολυτεχνεῖο, στὴ Σχολὴ
τῶν Ἑυελπίδων.

Θὰ μοῦ παρατηρήσετε ὅμως. «Μὰ
ἐπὶ τέλος, μὲ τὸ σημερινὸ πολιτισμὸν διὰ
τὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης τὰ παιδιά
πρέπει νὰ ἔχουν ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο ποσὸ
γνώσεων ἂν δὲν ἐργασθοῦν ἐντατικὰ
πὺς θὰ μάθουν τόσα πράγματα πού
πρέπει νὰ ξέρουν;» Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ
ἰδοῦμε ἂν αὐτὰ τὰ πολλὰ πού πρέπει
νὰ μάθουν τὰ παιδιά, τὰ μαθαίνουν μὲ
τὴν μέθοδον τῶν πλουσίων προγραμμά-
των, ἢ ἂν δὲν φορτώθουν μόνον τὴ
μνήμη τους, καὶ βέβαια μόνον μὲ κατά-
χρησιν τῆς μνήμης εἶναι δυνατό νὰ χω-
ρέσῃ τόσα πράγματα τὸ μυαλὸ ἑνὸς
παιδιοῦ. Δὲν ἔχω τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸ
νὰ ἐξετάσω τώρα αὐτὸ τὸ ζήτημα, θὰ
σὰς ἀναφέρω μόνον τίς γνώμες ἀνθρώ-
πων πού τὸ ἔχουν μελετήσῃ βαθειά. Ὁ
MONTAIGNE πού ἔχει γράψῃ ἀπὸ τὰ
πρὸ ὥραϊα πράγματα γιὰ τὴν παιδείαν
λέγει: «Savoir par coeur n' est pas
savoir» δηλ. «ἔξω ἀπ' ἔξω θὰ πῇ δὲν
ἔξω». Ὁ σοφὸς Armand Gautier λέ-

γει τὰ ἔξῃς: «ἡ ἐξακολουθητικὴ αὔξησις
τῶν προγραμμάτων τροπάζει τοὺς ἁ-
τολμούς, τοὺς ἀδύνατους καὶ γενικῶς
τὸν μέσον ὅρον τῶν μαθητῶν, προκαλεῖ
τὴ γενικὴ μετριότητα καὶ τὴν ἐπιπολαιό-
τητα. Συνηθίζει τὸ παιδί νὰ μεταχει-

ρίζεται γιὰ τὴν εξέταση ἕνα σωρὸ τε-
χνάσματα πού δὲν ἀφίνουν τίποτε σὲ
νοῦ, ὅταν περάσῃ ἡ ἡμέρα τῆς δοκιμα-
σίας. Παραφορτῶνται τὴ μνήμη καὶ ἀδύ-
νατίζει τὴ νόησιν καὶ τὴν κρίσιν». Ἄλλος
ἐκπαιδευτικὸς κατηγορεῖ ἐντονότερα.
«Οἱ δάσκαλοι τῆς ἐποχῆς μας, γράφει,
χρησιμοποιοῦν μόνον τὴ μνήμη. Στὰ
προγράμματα ἀναγράφουν ὁλοένα καὶ
νέες ἐπιστήμες, ὑγιεινὴ, νομικά, παλαι-
οντολογία, ἀρχαιολογία κοντὰ σὲ πεθα-
μένες καὶ ζωντανές γλώσσες, μαθηματικά,
ἱστορία, γεωγραφία κλπ. Κάμουν τὸ λά-
θος νὰ νομίζουν πού ἔτσι πραγματο-
ποιοῦν γνώσεις σοβαρῆς καὶ βαθειῆς, μὰ
δὲν ἀντικρύζουν παρὰ τὸ ἐπιπόλαιο. Λέ-
γουν πὺς τὸ παιδί δταν μπῇ στὸν κόσμον
πρέπει νὰ ξέρῃ τὸ πελῶριο αὐτοῦ σύνολο
τῶν γνώσεων, κι' ὡς τόσο δὲν ἔχει πιά
τίποτα».

Ἄλλο κακό: Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο,
τὰ παιδιά μαθαίνουν ἕτα σωρὸ λέξεις
πού μέσα στὴν ψυχὴ τους, στὸν αἰσθη-
σιακὸ πνεῦμα κόσμον δὲν ἀνταποκρίνονται σὲ
τίποτε. Πλουτίζουν τὸ λεχτικὸ τους, καὶ
μόνον τὸ λεχτικὸ τους, χωρὶς νὰ πλουτί-
ζουν τίς ἀληθινές γνώσεις τους. Ἐτσι
γελιοῦνται τὰ ἴδια τὰ παιδιά, καὶ χωρὶς
νὰ τὸ θέλουν βέβαια, γελοῦν καὶ τοὺς
ἄλλους: «Ἡ γλώσσα, λέει ὁ Gaston
Richard, καθηγητὴς στὸ Bordeaux,
εἶναι ἕνα διεγερτικὸ τῆς διανοητικῆς λει-
τουργίας, ὅμως αὐτὸ, ὅταν στὴ λέξη πού
εἶναι καὶ ὥρτια μὲ πὸς τὸ νοῦ ἀπαντᾷ
ἡ πείρα. Ἄν ὅμως τὸ λεχτικὸ εἶναι πλού-
σιο καὶ ἡ πείρα φτωχὴ, τ' ἀμφίβολα,
τ' ἀμφίλογα, τὰ διαφοροῦμενα,
στοὺς ὅρους καθὼς καὶ στὴ σύνταξιν, μὲ
μιά λέξη, τὰ σοφίσματα εἶναι ἀναπόφευ-
κτα».

Ὁ Ἱπποκράτης, (καὶ αὐτὸ πιστεύω
θὰ εὐχαριστήσῃ ἰδιαίτερος τὸν φίλον
μου κ. Σκεῦὸν Ζερβό, πού μοῦ κάνει τὴν
τιμὴ καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ παρενρι-
σκῇ στὴ διάλεξίν μου), λέγει κάτι πού
θὰ ἔπρεπε κατὰ τὴν γνώμην μου, νὰ
γραφῇ μὲ μεγάλα χρυσὰ γράμματα στὴν
αἰθουσα τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου:
«**Μέγα τὸ ποσὸν εὐστόχως εἰς
δύναμιν συναρμολογῆν**» δηλ. εἶναι μέγα
κατόρθωμα νὰ συναρμολογῇ κανεῖς στοιχα-
στικὰ τὸ ποσὸν πού θέλει νὰ μεταδώσῃ
πρὸς τὴ δύναμιν ἐκείνου πού πρόκειται νὰ
τὸ δεχτῇ. Αὐτὸ πρέπει καλὰ νὰ τὸ σκε-
τοῦν τὰ μέλη τοῦ ἀνωτάτου Ἐκπαιδευ-
τικοῦ Συμβουλίου. Καὶ ἄς μοῦ ἐπιτρα-
πῇ ἐδῶ νὰ κάμω μιά παρατήρησιν. Μοῦ
φαίνεται πὺς μ' ὅλην τὴν ἀγάπην πού ἔ-
χομε στοὺς ἀρχαίους δὲν τοὺς μελετοῦμε
νὰ τοὺς ἀρκετὰ βαθειά. Προσπαθοῦμε νὰ τοὺς
μνημονοῦμε ἀλλὰ μόνον στὴν ἐπιφάνεια.

Μέγα λοιπὸν τὸ ποσὸν εὐστόχως εἰς
δύναμιν συναρμολογῆν. Συμπέρασμα:
Πρῶτον νὰ ἐλαττώσουμε τὴν ὕλη πού δι-
δασκούμε στὰ παιδιά γιὰ νὰ τὴν προσαρμό-
σουμε στὴ δύναμιν τους. Ἀλλὰ δὲν εἶναι
μόνο αὐτὸ τὸ πρόβλημα καθὼς βλέπετε
εἶναι ἀρκετὰ περίπλοκο, δὲ φτάνει μόνον
νὰ ἐλαττώσουμε τὴν ὕλη, πρέπει νὰ με-
βροῦμε καὶ τὸν καλλίτερον τρόπο νὰ μετα-

δώσουμε στὰ παιδιά τὰ ὅσα θὰ προσδιο-
ρίσουμε στὸ πρόγραμμα, ὥστε νὰ ὀφρ-
ληθοῦν ὅσο τὸ δυνατό ἀπὸ τὴν ἐρ-
γασία τους στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ χρει-
άζονται τρεῖς ὅροι: Καλὴ μέθοδος, ὁρ-
γανω κατὰλληλο καὶ καλοὶ ἐκπαιδευτικοί.

Εἶδαμε πὺς ἡ μνημοτεχνικὴ μέθοδος
εἶναι ἡ χειρότερη. Ἐνας γάλλος ἔλεγε
γι' αὐτοὺς πού μαθαίνουν ὅλα ἀπ' ἔξω
«ce sont des paresseux superieurs»
εἶναι ἀνώτεροι τεμπέληδες. Καὶ ὁ Πλού-
ταρχος παρομοιάζει αὐτοὺς πού μαθαί-
νουν ἀπ' ἔξω μ' ἐκείνους πού πάνε στὸ
γέιτονα νὰ πάρουν φωτιά καὶ κάθονται
ἐκεῖ καὶ ζεσταίνονται, ἀλλὰ δὲν ἔχουν
τὴ θέλησιν ν' ἀνάψουν κι' αὐτοὶ δική
τους φωτιά.

Ἄς ἀφήσουμε λοιπὸν τὴ μεσαιωνικὴ
μέθοδος καὶ τὴ σχολαστικὴ. Ὁ Ρουσό
θεωρητικὰ, ὁ Pestalozzi πρακτικὰ, εἶναι
οἱ πρῶτοι στὸν 18ον καὶ αἱ 19ον αἰῶνα,
πού ἔχουν ἐξαρκώσει τὴ νέα μέθοδος πού
τώρα σιγά-σιγά ἀρχίζει ν' ἀπλοχωρεῖ
παντοῦ, στὴν Ἀμερικὴ καὶ στὴν Εὐρώ-
πῃ καὶ καθὼς εἶδα ἐν μέρει τοῦλάχιστον
κι' ἐδῶ στὸ Κολλέγιο, καθὼς καὶ χάρις
σὲ μερικοὺς δασκάλους σὲ ἀρκετὰ δη-
μοτικὰ σχολεῖα. Αὐτὴ ἡ μέθοδος εἶναι
ἡ καταδίκη τῆς ἄλλης τοῦ γέιτονα. Ἐ-
χει βάση τὴ ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ.
Μεταχειρίζεται τὴν παιδείαν, τὸ ἐνδιαφέ-
ρον, τὸ εὐρητικὸ, τὸ παρατηρητικὸ τοῦ
παιδιοῦ. Ἐτσι τὸ παιδί, ὀδηγούμενο βέ-
βαια ἀπὸ τὸ δάσκαλό του, ἐνεργεῖ μόνον
τοῦ. Ξυπνοῦν μέσα του τὰ νοητικὰ καὶ
ψυχικὰ χαρίσματα τῆς ἔρευνας, τῆς σω-
στής ἀντίληψης, τῆς ἀκριβείας στὴν πα-
ρατήρησιν, τῶν διαφορῶν συνδυασμῶν
ἐκτέλεσης πού θὰ τοῦ εἶναι ἀπαραί-
τητα ἀργότερα στὴ ζωὴ.

Μαθαίνει τὸ πὺς πρέπει νὰ μαθαίνει,
γεννιέται μέσα του καὶ ὁλοένα δυναμώνει
μιάς, κατὰ τὸ δυνατόν, τέλειαις ἐργασίας.
Γι' αὐτὸ, κάθε πέτρα, ὄχι μόνον τὰ τὰ
γλυπτά, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς τοίχους, ἀπὸ τοὺς
στύλους, ἀπὸ παντοῦ, εἶναι λαβερμένη
μὲ τέτοια τελειότητα, πού προκαλεῖ
πάντα τὸ θαυμασμὸ τοῦ κόσμου.

Τὸ ἴδιο μπορούμε νὰ παρατηρήσουμε
καὶ γιὰ τ' ἄλλα ἀριστοτεχνήματα. Ἄν
μυῖορασαν νὰ γίνουν καὶ νὰ σταθοῦν ἕ-
νας Ἀλαγγλός, ἕνας Σοφοκλῆς, ἕνας Πλά-
τωνας, ἕνας Πίνδαρος, ἕνας Δημοσθέ-
νης, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει λαὸς προπαρα-
σκευασμένος γιὰ νὰ δώσῃ τέτοιους ἀν-
θρώπους καὶ νὰ τοὺς καταλάβῃ. Δὲν βγῆ-
καν τυχαίως ὅλοι αὐτοί, ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα
λαὸ πού εἶχε βέβαια τὴν εὐφυΐαν, πού
εἶχε ὅμως μαζί μ' αὐτὴν καὶ τὴν μόρφω-
σιν τῇ γενικῇ πού ἐπέτρεψε ν' ἀναπτυ-
χθοῦν τέτοιοι ἄνθρωποι καὶ νὰ δώσουν
τ' ἀριστοτεχνήματά τους. Λοιπὸν κι' ὁ
τε

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εφιστώμεν τὴν προσοχήν Σας εἰς τὰς τιμὰς μας.

Θέμις : τ. 1—40. δεμέν. Τιμὴ 9000. Προσφορά μας 6500.

Θέμιδος Κώδικες : 1890—1925 δεμέν. Τιμὴ 4000. Προσφ. 2500.

Διακοπούλου : Κόρυπος τσιβίλις τ. 6 δεμ. 1200, προσφ. 600.

Ἰωαννίδου : Εὐρετήριο νομολογίας, τ. 25 δεμ. 1000.

Buchère : Operations de la bourse, δεμ. fr. 80. προσφ. 250.

Pie : Legislation industrielle, δεμ. fr. 75. προσφ. 250.

Gouare : L'assurance maritime Britanique fr. 50. προσφ. 200.

Stourm : Systemes d'import. fr. 50, προσφ. 200.

Fromageot : Code marit. Britanique. δεμ. fr. 50, προσφ. 200.

Larousse : En 15 volumes fr. 2800 δεμ. προσφ. 9000.

A. B. C. Code Telegraphie 4 6).—, προσφ. 800.

Larousse : En 2 volumes fr. 210, προσφ. 750.

Bilder Lexikon : Sexvalwissen-shart. Μαρκ. 180. προσφ. δρ. 4500.

Διὰ τὰ εἰσέλθῃ κατέβη εἰς τὴν σημερι- νὴν βιοπάλιν τῆς ζωῆς, δὲν χρειάζονται μόνον μπράτσα γερά, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀγρία πνευματικὴ κατάρτισις. Κα- ταρτιζόμεθα διὰ τῶν βιβλίων καὶ ἐπὶ παντὸς πνευματικοῦ ἐπιπέδου, ἔχομεν εἰς τὴν ἡμετέραν διάθεσιν πρὸς ἐκλογὴν 50,000 τόμους βιβλίων, πάσης ἐπιστή- μης, πάσης κατηγορίας, τέλος πάσης ἀν- θρωπίνης πνευματικῆς ἐκδηλώσεως.

Ἀγοράζοντες ἢ καὶ πολοῦντες τὰ βι- βλία Σας εἰς ἡμᾶς, προσφέρετε δύο αἰ- σθητῶς σοβαρὰς ἐκδουλεύσεις: Μίαν πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς τους, διότι εἴμεθα εὐδὴ- νότεροι παντὸς ἄλλου συναδέλφου μας, καὶ μίαν πρὸς τὸ κοινωνικὸν σύ- νολον: Διότι οἱ νέοι πρέπει νὰ τυγ- χάνουν τῆς ἀμερίστου ὑποστηρίξεώς Σας, ἀποτελοῦντες οὕτοι τὴν πρωτο- πορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Κρατήσατε τὴν διεύθυνσίν μας, θὰ σὰς χρειασθῇ κάποτε: Διότι ὁ πολιτισμένος ἄνθρωπος παντοῦ καὶ πάντοτε ἔχει ἀ- νάγκην βιβλίων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΖΑΜΠΑΚΗΣ

15 Πανεπιστημίου 15

Ἀθῆναι

Ι. ΚΑΡΑΚΙΟΖΙΔΗΣ

Δερματολόγος Ἀφροδισιολόγος

Ἐπιμελητὴς τοῦ Ἐδαγγελισμοῦ

Ἀβέρωφ 11α 5—8 μ. μ.

ΙΚΑΡΟΣ,

ΚΑΘΕ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
Ἡ Ζούρ Φιξ τοῦ Λουτρακίου μετὰ τὴν σύρροτὴν ὁλῶν
τῶν κοσμητικῶν Ἀθηνῶν

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΖΙΝΟ

ΔΙΑΝΟΜΗ ΔΩΡΩΝ ΤΗΣ ΡΟΥΛΕΤΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΡΟΜΗ ΔΩΡΕΑΝ

Κάθε Σάββατον ἢ συνήθης μεγάλη ἐπεριεὶς ψυχαγωγίας μετὰ τὴν Ρου- λέτταν, τὸν Μπακαρὰν καὶ τὸ Σεμέν-ντε-Φέρ. Ἡ συγκοινωνία ἐξήγφα- λίσθη μετὰ τὰ τακτικὰ αὐτοκίνητα τοῦ Καζίνο. Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἀσκέι ἐποπτεῖαν καὶ ἐλεγχον ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων. Ἡ διαδρομὴ γίνεται ἐν πάσῃ ἀνέσει.

ΤΟ ΚΑΖΙΝΟ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

μετὰ τὰς δισεβδομηδεκάς Ζούρ-Φιξ αὐτοῦ ἀπέδωκε τὸ
μοναδικὸν πρᾶγματι χειμερινὸν κοσμητικὸν κέν-
τρον ποικίλης ψυχαγωγίας

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΤΟΛΟΥ

ΚΛΗΡΩΣΙΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1933

Ἐπὶ 30.000 ἀριθμῶν κερδίζουν :

		Δραχμαὶ
1	400.000	400.000
1	20.000	20.000
1	10.000	10.000
2	4.000	8.000
15	2.000	30.000
40	800	32.000
500	200	100.000
5000	100	500.000

Ἦναι 5.560 ἀριθμοὶ κερδίζουν Δραχμὰς 1.100.000

ΚΟΡΣΕΔΕΣ Πολυτελείας ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΙ

ΝΕΩΤΑΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΓΡΗΘ ΓΑΛΛΙΑΔΟΣ ΤΕΧΝΗΤΡΙΑΣ

ΚΗΛΕΠΙΔΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ (Γ' Σεπτεμβρίου 5. Τηλέφ. 66—36

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΤΑΧΥΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Η "ΕΘΝΙΚΗ", ΚΟΡΑΗ 8

41^{ΟΣ} ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1932.-ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 31^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1932

Ἐνεργητικὸν		Παθητικὸν	
Διάφορα χειρόγραφα	Δρ. 22.836.111,50	Μετοχικὸν Κεφάλαιον ὁλοσχερῶς καταβεβλημένον	Δρ. 2.000.000.—
Δάνεια ἐνυπόθηκα	12.778.490,80	Ἀποθεματικὸν κατὰ τὸ Καταστατικὸν	25.051.472.—
Κτηματικὴ περιουσία	41.995.472,05	> προνοίας	7.000.000.—
Ταμείον	411.213,60	> αὐτοματούσεως χρηματογράφων	1.212.953,80
Τράπεζαι, Καταθέσεις ἐν ὄψει :		> ἀποσβέσεως Κυρίων	5.000.000.—
Εἰς Δραχμὰς	Δρ. 19.380.904,05	> Μαθηματικὸν διὰ κινδύνους ἐν ἰσχύϊ	34.000.000.—
Εἰς Λίρ. Ἀγγλ.	10.897,16,11	> διὰ ζημίας ἐκκερμεισ	3.200.000.—
πρὸς 629,50	6.860.194,05	Κράτησις δι' ἐνδεχομένην ζημίαν ἐκ χρηματογράφων	
Εἰς Δολλάρια 891.—πρὸς 190.—	169.290.—	καὶ συναλλαγματικῆς διαφορᾶς	8.487.046,20
Εἰς Φράγκα Γαλ.	2.133,70	Ταμείον συντάξεως Προσωπικοῦ τῆς Ἑταιρείας	5.961.332,80
πρὸς 7,41 1/2	15.748,20	Ἀντασφαλισταὶ	991.749,75
Γενικά Πρακτορεία	26.426.135,30	Ἐγγυοδοταὶ	955.698,50
Ἐγγυοδοσίαι	2.207.751,65	Διάφοροι Λογαριασμοὶ	10.465.956,20
Διάφοροι Λογαριασμοὶ	628.922,50	Ἀσφάλιστρα μεταγενεστέρων λήξεων	1.590.390.—
Ἐξόδα Ἐγκαταστάσεως	2.231.281,60	Μερίσματα παρελθόντων ἐτῶν	8.035.—
Ἀσφάλιστρα ἀνήκοντα εἰς μελλούσας χρήσεις	28.296,25	Μερίσματα τοῦ 1932	5.000.000.—
Πυρασφαλειῶν	1.590.390.—	Κέρδη καὶ Ζημίαι. Ὑπόλοιπον ἀριέμενον εἰς νέον	259.431.—
	111.184.065,25		111.184.065,25

ΚΕΡΑΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ. - ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1932

Ἔσοδα			Ἐξόδα	
ὑπόλοιπον τῆς χρήσεως 1931	Δρ.	242.283.—	Προμήθειαι Πυρασφαλειῶν, ἔξοδα Πρακτορείων, Φόροι καὶ Γενικά διαχειρίσεως	Δρ. 11.856.049,50
Τοκομερίδια καὶ τόκοι	Δρ.	2.787.750,45	Ζημίαι Πυρασφαλειῶν πληρωθεῖσαι κατὰ τὴν λήξαν χρήσιν μετ' ἀφαίρεσιν τῶν εἰσπραχθέντων ἀπὸ Ἀντασφαλιστῶν	
Πρόσοδοι κτημάτων	Δρ.	2.825.776,05	Ἀποθεματικὸν Μαθηματικὸν διὰ κινδύνους ἐν ἰσχύϊ	1.375.066,20
Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ		8.201.626,75	διὰ ζημίας ἐκκερμεισ	31.000.000.—
Ἀποθεματικὸν Μαθηματικὸν κρατηθὲν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1931 διὰ κινδύνους ἐν ἰσχύϊ κρατηθὲν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρ. 1931 διὰ ζημίας ἐκκερμεισ		2.150.000.—	Προνοίας	3.200.000.—
Προνοίας		7.000.000.—	ἀποσβέσεως Κυρίων	7.000.000.—
Κράτησις κατὰ τὴν χρήσιν 1931 διὰ Συνήθην διαφορὰν		5.251.561,55	Ἀπόσβεσις ἐκ τῶν ἐξόδων ἐγκαταστάσεως Φόρος Πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας	2.000.000.—
Ἀσφάλιστρα καὶ δικαιώματα λήξεως χρήσεως 1932 μετ' ἀφαίρεσιν τῶν ἀντασφαλιστῶν Πυρασφαλειῶν		13.309.858,35	Κράτησις δι' ἐνδεχομένην ζημίαν ἐκ χρηματογραμμάτων καὶ συναλλαγματικῆς διαφορᾶς	55.169,95
Προμήθειαι εἰσπραχθεῖσαι ἀπὸ ἀντασφαλείας λήξεως χρήσεως 1932		8.183.290,20	Προσκόδοις Ταμείου Συντάξεως Προσωπικοῦ	750.000.—
Κέρδος ἐκ μιᾶς ὁμολογίας κληρ. μετὰ λαχνῶν		21.185,50	Κέρδη καὶ Ζημίαι. Τὰ διανεμηθέντα	8.487.016,20
		77.973.331,85	Κέρδη καὶ Ζημίαι. Τ' ἀριέμενα εἰς νέον	500.000.—
				8.490.569.—
				259.431.—
				77.973.331,85

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΚΕΡΔΩΝ ΕΚ ΔΡΑΧΜΩΝ 8.750.000

Ἀποθεματικὸν κατὰ τὸ Καταστατικὸν	10 ὅσο ἐπὶ	Δραχ.	Δραχ.
Τακτικὸν μείρισμα	80.000.—	8.507.700.—	850.770.—
Πρόσθετον	6.089.292.—	6.169.292.—	
Μετὸν φόρον		1.169.292.—	5.000.000.—
Φόρος μερίσματος			1.169.292.—
Ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου			868.303.—
Διευθύνσεως καὶ Προσωπικοῦ			602.204.—
Κέρδη καὶ Ζημίαι, ὑπόλοιπον ἀριέμενον εἰς νέον			259.431.—
			8.750.000.—
Μείρισμα πρὸς Δραχ. 250.— ἐπὶ μετοχῶν 20.000.000 ἐλεύθερον παντὸς φόρου			5.000.000.—

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἰανουαρίου 1933

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Χ. ΛΟΝΤΟΣ

Ὁ Διευθυντὴς
Ε. Χ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

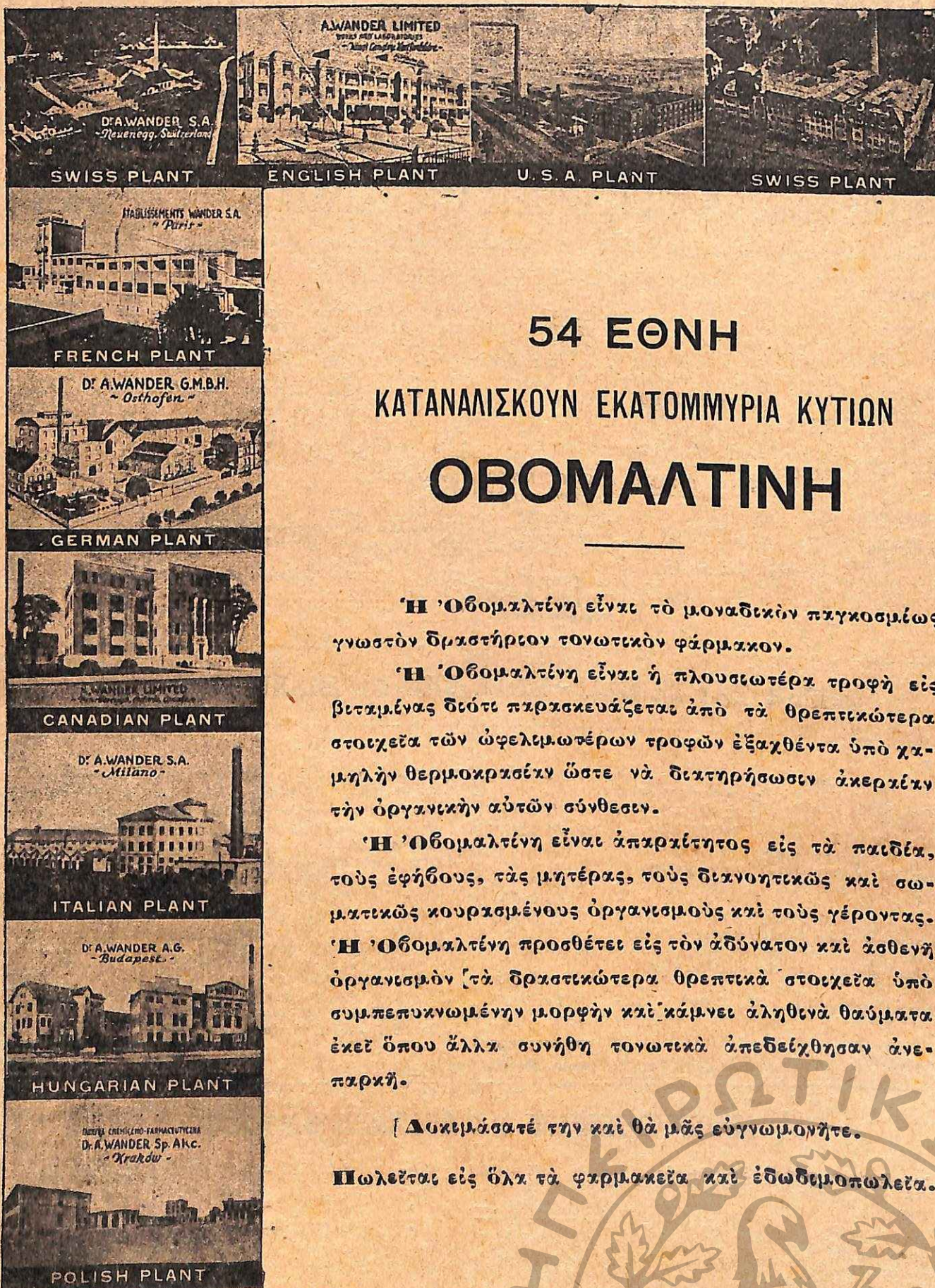
Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Φ. Ι. ΠΑΤΗΣΗΣ

Ἐγκριθέντος τοῦ Ἰσολογισμοῦ τὸ μείρισμα πληρώνεται ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῆς 24^{ης} αὐτοῦ 34 μερισματαποδείξεως ἀπὸ τῆς

2ας Μαρτίου 1933, ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Ταμείῳ τῆς Ἑταιρείας π. μ.

Δημοσιευθῆτω μόνον κατόπιν ἐγγράφου ἐντολῆς τῆς Ἑταιρείας.

54 ΕΘΝΗ

ΚΑΤΑΝΑΛΙΣΚΟΥΝ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΚΥΤΙΩΝ

ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗ

Ἡ Ὁδομαλτίνη εἶναι τὸ μοναδικὸν παγκοσμίως γνωστὸν δραστικὸν τονωτικὸν φάρμακον.

Ἡ Ὁδομαλτίνη εἶναι ἡ πλουσιωτέρα τροφή εἰς βιταμίνας διότι παρασκευάζεται ἀπὸ τὰ θρεπτικώτερα στοιχεῖα τῶν ὠφελιμωτέρων τροφῶν ἐξαχθέντα ὑπὸ χαμηλὴν θερμοκρασίαν ὥστε νὰ διατηρήσωσιν ἀκεραίην τὴν ὀργανικὴν αὐτῶν σύνθεσιν.

Ἡ Ὁδομαλτίνη εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὰ παιδία, τοὺς ἐφήδους, τὰς μητέρας, τοὺς διανοητικῶς καὶ σωματικῶς κουρασμένους ὁργανισμοὺς καὶ τοὺς γέροντας. Ἡ Ὁδομαλτίνη προσθέτει εἰς τὸν ἀδύνατον καὶ ἀσθενῆ ὁργανισμόν τὰ δραστικώτερα θρεπτικὰ στοιχεῖα ὑπὸ συμπεπικνωμένην μορφήν καὶ κάμνει ἀληθινὰ θαύματα ἐκεῖ ὅπου ἄλλα συνήθη τονωτικὰ ἀπεδείχθησαν ἀνεπαρκῆ.

[Δοκιμάσατέ την καὶ θὰ μᾶς εὐγνωμονήτε.

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ ἐδωδεμοπωλεῖα.

ONVOMALTINE

ΔΥΝΑΜΙΣ - ΣΦΡΙΓΟΣ - ΥΓΕΙΑ

Ἑταῖος Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα: DR. A. WANDER S.A., BERNE

Γ. Σ. ΧΡΥΣΟΣΤΑΛΗΣ

Ὁδὸς Ἀγ. Κωνσταντίνου 14 ΑΘΗΝΑΙ τηλεφώνον 25848